

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Diplomová práce

Magdaléna Čížová

Znalosti žáků 5. ročníků primární školy o svém regionu

—

komparace Vsetín (ČR) a La Coruña (Španělsko)

Olomouc 2019

Vedoucí práce: Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen ***uvedených*** pramenů a literatury.

V Olomouci

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní Mgr. Aleně Vavrdové, Ph.D. za její čas, rady a vedení, které mi poskytovala během vytváření diplomové práce. Dále mé poděkování patří všem učitelům, kteří mi poskytli cenné informace k dokončení mé práce.

Obsah:

Úvod	7
I Teoretická část.....	9
1 Charakteristika Španělského království a jeho členění	9
1.1 Španělsko a školství	11
1.1.1 Historie a vývoj vzdělávacího systému ve Španělsku	12
1.1.2 Španělský vzdělávací systém.....	13
1.1.3 Struktura vzdělávání ve Španělsku.....	14
1.1.4 Pozitiva a problémy vzdělávacího systému.....	18
2 Charakteristika školství v ČR	19
2.1 Vzdělávací systém v České republice	19
2.2 Stručná historie a vývoj vzdělávacího systému v ČR.....	19
2.3 Struktura vzdělávacího systému v ČR	21
2.4 Pozitiva a problémy vzdělávacího systému dle OECD	23
3 Srovnání školství ve Španělsku a ČR – rozdílnost školských systémů	24
3.1 Měřitelné výsledky ve vzdělávání – komparace Španělsko a ČR	24
3.2 Úroveň vědomostí žáků – komparace Španělsko a ČR	24
3.3 Dosažená úroveň ve vzdělání v rámci dospělé populace – komparace ČR a Španělsko	25
3.4 Hodnocení vzdělávacích systémů	26
3.4.1 Hodnocení vzdělávacích systémů s důrazem na míru účasti ve školním vzdělávání a dosaženého vzdělání u dospělých osob.....	26
3.5 Zařazení a očekávané výstupy učiva o regionu	27
4 Galicie	29
4.1 Historie Galicie	30
4.2 Některá z významných oblastí Galicie.....	31
4.3 Svátky a tradice.....	36

4.3.1 Tradiční nástroje a hudba	37
4.4 La Coruña.....	38
5 Valašsko	42
5.1 Historie Valašska	42
5.2 Některá z významných míst Valašska	44
5.3 Svátky a tradice	47
5.4 Vsetín	48
II Empirická část	55
6 Srovnání výuky o regionu v ČR a ve Španělsku	56
6.1 Metodologie výzkumu	57
7 Rozbor a popis jednotlivých ZŠ – Španělské království, Česká republika	60
7.1 Colegio Plurilingüe Compañía de Maria	61
7.1.1 Výuka na dané škole, osobní zkušenosti z praxe	63
7.1.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu	64
7.2 CEIP Eusebio da Guarda	65
7.2.1 Výuka na dané škole, osobní zkušenosti z praxe	66
7.2.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu	67
7.3 Základní škola Rokytnice Vsetín	71
7.3.1 Výuka na dané škole	72
7.3.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu	73
8 Didaktický test	76
9 Výsledky žáků na jednotlivých ZŠ	77
9.1 Průměrné výsledky testů o regionu a městu – ČR a Španělsko	78
9.2 Výsledky jednotlivých položek z dotazníku	82
9.3 Skóre jednotlivých škol.....	90
10. Shrnutí zjištěných faktů v rámci dílčích otázek	92
10.1 Komparace jednotlivých škol – ČR, Španělsko.....	93

10.2 Doporučení při výuce o regionu.....	93
Závěr	95
Seznam použité literatury	96
Seznam použitých internetových zdrojů	98
Seznam grafů.....	100
Seznam tabulek	101
Seznam příloh.....	102
Příloha č. 1: Didaktický test v diplomové práci ve španělštině.....	103
Příloha č. 2: Didaktický test v diplomové práci v angličtině	108
Příloha č. 3: Didaktický test v diplomové práci v češtině.....	112
Anotace.....	116

Úvod

Téma diplomové práce jsem si zvolila na základě svého studijního pobytu ve Španělsku v rámci programu ERASMUS+. Tento studijní program mi poskytl možnost tříměsíční praxe na místních základních školách, a tak jsem zde mohla pozorovat průběh výuky. Odlišné metody, postupy a formy práce mě natolik zaujaly, že jsem se rozhodla zabývat se tímto tématem podrobněji.

Diplomová práce je zaměřena na komparaci znalosti žáků o svém regionu – Galicii, Valašsku. Rozhodla jsem se zaměřit na danou problematiku, neboť znalost regionu, odkud pochází každý z nás, je bezesporu zásadní pro každého občana příslušného státu. Žák na konci primárního stupně by měl mít znalosti nejen o svém rodném městě či obci, ale rovněž o celém svém regionu. Až později by si měl osvojit znalosti v rámci celé své rodné země. Žák by měl být schopen se orientovat ve svém regionu a znát základní budovy, přírodní a historické památky, které jsou v něm situovány. Každý žák by měl mít také určité povědomí o tradicích a historických událostech, které se k jeho okolí bydliště vážou, neboť v následujícím základním vzdělávání toto učivo představuje základní kámen dalšího vzdělávání a na tyto znalosti je navazováno. Význam učiva o regionu dokládá rovněž RVP ZV.

Jako **hlavní cíl** diplomové práce jsem si stanovila zjistit, do jaké míry znají svůj region žáci na konci primárního vzdělávání na základních školách situovaných ve městě La Coruña (Španělsko) a ve městě Vsetín (Česká republika). Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Cílem teoretické části je charakteristika školských vzdělávacích systémů ve Španělsku a ČR a následně je poukázáno na odlišnosti těchto systémů. Jsou zde uvedeny očekávané výstupy (znalosti), kterých by měl žák nabýt v rámci regionální výuky v dané zemi. Diplomová práce předkládá informace o regionech (Galicie, Valašsko) a městech v nich situovaných (La Coruña, Vsetín).

Cílem empirické části je srovnání regionálních vědomostí žáků 5. ročníku českého vzdělávacího systému a 6. ročníku španělského (což odpovídá přibližně stejné věkové skupině). Výzkumné šetření je zaměřeno na oblasti Galicie a Valašska, kde jsou situovány základní školy Colegio Plurilingüe Compañía de Maria, CEIP Eusebio da Guarda (LaCoruña) a ZŠ Rokytnice (Vsetín). Na těchto školách byl žákům předložen k vyplnění strukturovaný didaktický test, který je složen z níže uvedených částí:

- práce s mapou a orientace ve městě
- část vědomostní.

Dále se práce zaměřuje na formy, metody a postupy pedagogů při regionální výuce a následně předkládá komparaci těchto postupů mezi jednotlivými školami.

V závěru práce jsou porovnány znalosti žáků na daných školách. Výsledky poukazují na rozdílnost forem práce při regionální výuce a jejím dopadu na znalosti žáků.

I Teoretická část

1 Charakteristika Španělského království a jeho členění

Španělské království (*Reino de España*) je zemí ležící na Pyrenejském poloostrově, které se skládá ze 17 autonomních společenství nazývaných *comunidades autónomas* a 52 provincií. Království sousedí s Francií, Andorrou, Portugalskem a Gibraltarem. Ke španělskému území patří Baleárské ostrovy, Kanárské ostrovy a enklávy Cueta a Melilla na marockém území. (Beneš, 2000)

Španělsko si dlouhá léta drží přední místo v žebříčku světových turistických velmocí. V některých letech počet turistů přesahoval 50 milionů. Mezinárodní letiště v Palma de Mallorca ročně odbaví 10 milionů cestujících, což z něj činí jedno z nejrůšnějších letišť Evropy. Většina turistů míří za nádhernou přírodou plnou vysokých hor a skal, kopců, pestrobarevných rostlin i ryb do slunných Baleárských a Kanárských ostrovů. A tak tyto ostrovy bývají označovány jako subtropický ráj Španělska. (Chalupa, 2005, s. 206)

Španělsko je konstituční monarchií, kde správu státu vykonávají král, vláda a parlament. Králem je zde *Filip VI.* a předsedou vlády *Pedro Sánchez*. (Španělsko v EU, © 2015)

Počet obyvatel ve Španělsku v roce 2006 byl evidován na 48,6 mil. z toho zde žije 80 % Španělů, Katalánců (7 mil.), Basků a Galicijců. (Průcha, 2017, s. 227)

Ve Španělsku je registrováno velké množství cizinců. Celkem bylo k 1.7.2018 ve Španělsku registrováno 5 milionů cizinců s legálním pobytem, přičemž z toho 1,83 milionů pochází z EU a 2,94 milionů z ostatních evropských zemí. Za poslední rok se zvýšil počet obyvatel zejména z Venezuely, Kolumbie a Maroka, naopak ubylo imigrantů z Rumunska, Bolívie a Ekvádoru. (CzechTrade | Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) | Zastupitelský úřad České republiky, © 2019)

K 23. červnu 2019 požádalo v této zemi o azyl 52 392 osob, což je o 8,8 % žádostí více než v celém předchozím roce (48 142). Na prvních místech mezi žadateli jsou převážně občané latinsko-amerických zemí, konkrétně Venezuela (36 % všech

žádostí), Kolumbie (22 %), Nicaragua (5,8 %), Honduras (5,8 %) a Salvador (4,6 %). (Institut pro sociální politiku a výzkum, © 2020)

Už v historii Španělska se setkáváme s různými kulturními vlivy. Původně zde žilo iberské a keltské obyvatelstvo, které bylo postupem času romanizováno, a to v 2. stol. př.n.l. Římany. Později v 8. stol. okupovali Pyrenejský poloostrov Maurové (Arabové), kteří šířili islámské náboženství. Později se Španělsko stalo opět křesťanskou zemí. A tak se zde už od historických základů Španělského státu střetávalo více kultur.

Dnešní charakter země je určen několika základními historickými mezníky. Zatímco v 15.-16. století země vzkvétala, neboť se stala námořní velmocí s obrovskými koloniemi v Severní i Jižní Americe, v 18.-19. století hospodářsky zaostávala a patřila mezi nejchudší země v Evropě. V letech 1936 -1939 se Španělsko potýkalo s občanskou válkou a po ní nastoupila diktatura generála F. Franca. Ve 2. světové válce zachovalo Španělsko formální neutralitu, po pádu diktatury začalo Španělské království opět ekonomicky vzkvétat. (Průcha, 2017, s. 227)

Dnes je Španělsko členem NATO a EU. V současné době se potýká s ekonomickými i sociálními problémy, a to především s vysokou nezaměstnaností mladých lidí.

Obr.č.1 Baleárské ostrovy (Mallorca)

Foto: Magdaléna Čížová

1.1 Španělsko a školství

Španělsko je konstituční monarchií, a proto je správa státu v pravomoci krále, vlády a parlamentu. Nejvyšším řídicím orgánem pro vzdělávání je tzv. *Ministerio de Educación, Culturay Deporte*/Ministerstvo školství, kultury a sportu. (Průcha, 2007, s. 228)

Pro Španělské království je specifická jazyková diverzifikace. Díky tomu mají jednotlivé autonomní oblasti kromě úředního jazyka španělského (kastilštiny) ještě další úřední jazyk, např. v Katalánsku katalánština, v Galicii galicijština, v Baskicku baskičtina. V praxi tato jazyková diverzifikace znamená, že na základních školách mohou být vyučovány předměty nejen v kastilštině, ale také například v galicijštině. (Vondrouš, J. 2017, s. 14)

Pro současné vzdělávání je určujícím dokumentem na celostátní úrovni konstituční zákon o vzdělávání *Ley Orgánica de Educación – LOE* z roku 2006. Tento zákon stanovuje právo všech občanů na kvalitní vzdělávání dle potřeb jednotlivců. Ve Španělsku je povinné školní vzdělávání pro děti *od 6 do 16 let*.

- povinné primární vzdělávání (Educación Primaria)
- povinné sekundární vzdělávání (Educación Secundaria obligatoria)

LOE byl později modifikován v roce 2014, a to konkrétně některé jeho odstavce - tzv. *La Ley Orgánica para la Mejora de Calidad Educativa - LOMCE*, jež například upravuje a vymezuje strukturu vzdělávání Španělského království. LOMCE je však státní úrovní v rámci vzdělávání a *každé své autonomní společnosti Španělska má dále svá další kritéria a specifika vzdělávání*. Kromě ministerstva, tedy centrálního úřadu se na řízení školství podílejí vlády jednotlivých regionů i úřady měst a obcí se svými školskými orgány. (Průcha, 2007, s. 228)

Jedním z takových základních rozdílů mezi jednotlivými autonomními společnostmi je například jazyk, v němž jsou vyučovány předměty na školách. Například v oblasti Galicie jsou některé předměty vyučovány v galicijštině a jiné ve španělštině, neboť to jsou úřední jazyky této autonomní oblasti. Na podobném principu

je vyučováno například v oblasti Katalánska, kde úředním jazykem je španělština a také katalánština, a tomu je uzpůsobena výuka ve škole.

Veřejné školství je financováno ze státního rozpočtu. Finanční prostředky jsou následně rozdělovány regionům a *místním* správám. Platí, že i soukromé školy dostávají při plnění určitých požadavků státní podporu.

Ve Španělském království se můžeme setkat s třemi typy základních škol:

Educación pública/státní,

Educación con certada/polostátní,

Educación privada/soukromé.

Principy, kterými se vzdělávací systém řídí, jsou stanoveny ve španělské ústavě, která kromě uznání práva každého občana na vzdělávání stanovuje, že základní vzdělání by mělo být povinné a bezplatné. Rovněž stanoví, že stát je zodpovědný za zajištění vzdělání, usnadňování účinné účasti všech zainteresovaných odvětví, zakládání škol a dohled nad standardizací vzdělávacího systému. (MINISTERIO DE EDUCACIÓN, Spanish Education System, © 2009, s. 15)

1.1.1 Historie a vývoj vzdělávacího systému ve Španělsku

Ve středověku vznikaly školy při kláštorech a katedrálách. Španělskou nejstarší univerzitou a jednou z nejstarších univerzit v Evropě je univerzita *Salamanca*, která byla založena roku **1218**.

Moderní podobu španělského školství ovlivnil zákon, který byl vydán v roce 1857, a tento zákon v podstatě ovlivňoval španělské školství po dobu sta let. Tento zákon stanovoval povinné a bezplatné elementární vzdělávání. V praxi se tento zákon ale neprosadil, a to pro nedostatek škol a učitelů. Důsledkem byla vysoká míra negramotnosti. V roce 1931 stanovila ústava zavedení jednotné základní školy s omezením vlivu církve. Později v roce 1936 přichází diktatura a s ní i školství v područí frankistické ideologie.

Díky pádu diktatury v 60. a 70. letech minulého století se v důsledku demokratizace ve Španělsku začalo rozvíjet školství všech úrovní. Školství přejímalo standardy, které byly typické pro rozvinuté evropské státy. V roce 1970 přichází nová španělská ústava a Španělské království vstupuje do Evropského hospodářského společenství. Tyto změny měly pozitivní vliv na rozvoj v oblasti hospodářství, průmyslu, ale i na oblast sociální. Stát začal podporovat studenty prostřednictvím stipendií a začala se také dotovat škola. Školy se tedy modernizovaly, vybavovaly a začalo docházet ke změnám ve formách a metodách výuky.

Později v 90. letech přichází reforma, která byla navržena ministerstvem školství a podporována veřejností. Ta vymezila jednotné základní bezplatné vzdělávání a to od 6 do 16 let a tím tak prodloužila školní docházku z předchozích 8 let na 10 let.

Na vývoji vzdělávání ve Španělsku se podepsaly násilné akce baskických separatistů. Docházelo ke snahám odtržení části Španělského království, a to Baskicka a příliv imigrantů z Jižní Ameriky a severní Afriky.¹ Což bylo ukončeno příměřím až v roce 2011. (Vzdělávací systémy v zahraničí, J. Průcha, 2017)

1.1.2 Španělský vzdělávací systém

Správa státu a rovněž školství je v pravomoci krále, vlády a parlamentu. Ministerstvo školství, výchovy a sportu/*Ministerio de Educación, Culturay Deporte* je ústředním vládním orgánem odpovědným za návrh a provádění obecných pokynů pro vzdělávací politiku, odbornou přípravu a univerzity. Má výhradní kontrolu nad jednotou vzdělávacího systému a díky tomu zaručuje základní rovnost pro všechny Španěly. Jedná se převážně o kompetence právní povahy, které zajišťují regulaci základních rysů systému, i když existují některé kompetence výkonného charakteru. Za účelem výkonu těchto funkcí je Ministerstvo školství, výchovy a sportu organizováno do ústředních služeb, které tvoří jeho základní strukturu, a do periferních služeb, kterými se řídí regionální a provinční sféry.

---

¹ J. Průcha v knize *Vzdělávací systémy v zahraničí* uvádí, že ve školním roce 2001/2002 bylo v zemi přes 200 000 žáků a studentů z rodin imigrantů, což vyvolávalo četné potíže, zvětšující se v posledních letech s vlnou nových migrantů.

Ministerstvo školství provádí společně s různými vzdělávacími správami i tyto činnosti: rozvoj a realizace vzdělávacího výzkumu a distančního vzdělávání, školení a profesní rozvoj pro učitele, kompenzační vzdělávání atd., registraci akademických a odborných kvalifikací a vzdělávacích institucí, údržba počítačových databází zaměstnanců, vzdělávacích institucí a dokumentace.

Ústřední vláda si ponechává odpovědnost za všeobecnou organizaci vzdělávacího systému. Ústřední vláda je zodpovědná za: kladení požadavků na školy, zavedení společných vzdělávacích standardů, obecné plánování vzdělávání a regulace akademických a odborných kvalifikací, mezinárodní spolupráce ve vzdělávání atd. (Ministerio de Educación, Spanish Education System, © 2009, s. 11 - 18)

1.1.3 Struktura vzdělávání ve Španělsku

Vzdělávání ve Španělsku je stanoveno dle *La Ley Orgánica para la Mejora de Calidad Educativa* (LOMCE). Což je zákon, který pochází z roku 2013 a je závazný pro celé Španělské království. Dle tohoto zákona se vzdělávací systém člení na následující úrovně vzdělání:

- *předškolní vzdělávání/ la Educación Infantil,*
- *základní vzdělání/la Educación General Básica*
- *povinné středoškolské vzdělání/la Educacion Secundaria Obligatoria, ESO)*
- *všeobecné střední vzdělání/Bachillerato*
- *odborné vzdělávání/Entrenamiento vocacional.*

Ve Španělském království se univerzitní vzdělávání nazývá - *Enseñanzas de Régimen General*. V rámci univerzitního vzdělávání lze studovat například obory jazykové. Obory, které jsou zaměřeny umělecky nebo sportovně, spadají do tzv. specializovaných vzdělávacích programů, které se nazývají - *Enseñanzas de Régimen Especial*. (Ministerio de Educación, Spanish Education System, © 2009)

Preprimární vzdělávání

LOMCE (La Ley Orgánica para la Mejora de Calidad Educativa) dělí *předškolní vzdělávání/ Educación Infantil* na dvě období a to pro děti od 0 do 3 let a od 3 do 6 let. Předškolní vzdělávání pro mladší děti se nazývá dětskými školami /*La Educación Infantil* a pro děti od 3 do 6 je nazýváno škola pro vzdělávání dětí v raném věku/*Colegio de Educación Infantil y primaria* .

Předškolní vzdělávání je nepovinné, nicméně se uvádí, že přibližně *98 procent dětí ve věku 3 až 5 let jej navštěvují*. Toto vzdělávání je pro rodiče bezplatné, rodiče hradí pouze stravu a volnočasové aktivity svých dětí. Učitelé v mateřské škole musejí dosahovat bakalářského vzdělání.

Primární vzdělávání

Primární školu (*Escuela primaria*) navštěvují žáci od 6 let věku. Na rozdíl od českého primárního vzdělávání je primární vzdělávání ukončeno ve věku 12 let dítěte. Primární vzdělávání se člení na *6 ročníků*, nikoliv do pěti jako v České republice.

V rámci primárního vzdělávání si žáci osvojují klíčové gramotnostní kompetence, základní poznatky z oblastí sociálně-vědních a přírodovědných.

Nižší sekundární vzdělávání

Tento stupeň vzdělávání je označován jako povinné sekundární vzdělávání (*Educación Secundaria Obligatoria*). Skládá se ze čtyř ročníků, pro žáky ve věku 12 až 16 let.

Struktura tohoto vzdělávání umožňuje v posledních dvou ročnících volbu volitelných předmětů, které zaujmají 25 – 30 procent času v učebním plánu. Na konci tohoto vzdělávání žáci skládají *povinnou závěrečnou zkoušku* a získávají *vysvědčení*. Toto vysvědčení umožňuje vstup žáků dále do následujícího vzdělávání. Žáci, kteří nechtějí pokračovat v dalším studiu, mohou vstoupit na trh práce.

Vyšší sekundární vzdělávání

Toto vzdělávání probíhá na dvou typech škol dle typu vzdělávání:

všeobecné vzdělávání (*Bachillerato*) a

odborné vzdělávání, tedy profesní příprava (***Formación Profesional de Base***) a

speciálně odborné vzdělávání (***Formación Profesional Especifica***).

Všeobecné vzdělávání probíhá po dobu dvou let a má čtyři volitelné směry: humanitní, přírodovědné a technické obory a umění. Toto studium je ukončeno maturitní zkouškou a titulem ***Bachiller***. Po absolvování tohoto vzdělávání se mohou žáci přihlásit na vysoké školy nebo se uplatnit ve svém oboru na trhu práce. Podmínkou pro přijetí na vysoké školy je splnění zkoušky – *Prueba de Acceso a la Universidad*.

Odborné vzdělávání – *Formación Profesional de Base* připravuje žáky na jejich budoucí povolání po dobu dvou let. Speciální odborné vzdělávání – *Formación Profesional Especifica* nabízí vzdělávání, jehož obsahem jsou programy v rámci vyššího sekundárního vzdělávání. Další možností je neterciární postsekundární vzdělávání. Jednotlivé programy se dělí podle oborů. (Průcha, 2017)

Terciární vzdělávání

Historie univerzitního vzdělání sahá až do roku 1212, kdy byla založena nejstarší univerzita ve Španělsku – *Universidad de Salamanca* (město Salamanca). Další university jsou soustředěny do hlavních metropolí Španělského království – Madrid, Barcelona, Santiago de Compostela, Sevilla, Valencia a Bilbao.

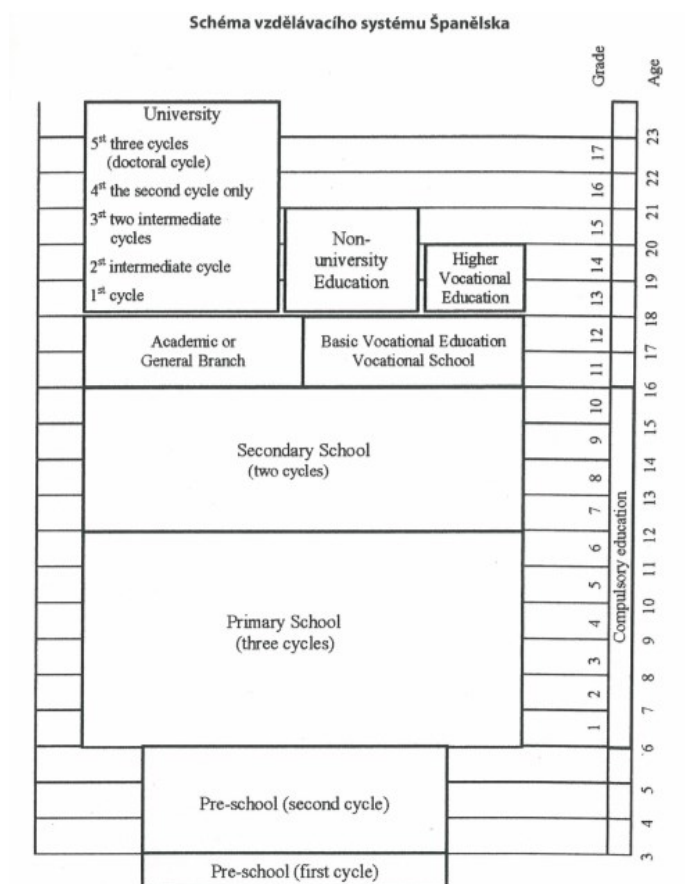
Ve španělském školství existují dva typy terciárního vzdělávání: univerzitní vzdělávání a terciární školy bez statutu univerzit. *Ve Španělsku funguje celkem 82 univerzit, z nichž 50 je veřejných a studuje na nich asi 88 procent všech studentů. Ve Španělsku existuje 32 soukromých univerzit, z nichž 7 je církevního typu.* (Průcha, 2017, s. 230)

Na univerzitě lze dosáhnout bakalářským studiem titulu – *titule de grado*.

K tomuto titulu je zapotřebí tříleté studium. Magisterské studium je ukončeno dalším vyšším druhem titulu - *titulo de maestro* a jeho studium trvá 1-2 roky. Délka doktorského studia činí 3-4 roky.

Podmínkou pro studium na univerzitě je dokončení vyššího sekundárního vzdělání s maturitní zkouškou a studenti také musejí splnit přijímací zkoušku – *Selectividad*. Přijímací zkouška se dělí na *část jazykovou* (analýza textu, znalost některého z hlavních evropských jazyků – angličtina, francouzština, italština, němčina) a dále je zde část zaměřená na *historii Španělska*. Studenti kromě této zkoušky vykonávají i *zkoušku z volitelného předmětu podle oboru jejich budoucího studia*. (Průcha, 2017)

Tab. 1: Schéma vzdělávacího systému Španělska

Zdroj: PRŮCHA, Jan. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-845-2

1.1.4 Pozitiva a problémy vzdělávacího systému

Mezinárodní i španělské instituce spatřují ve španělském školství určité nedostatky či problémy. Mnoho studentů odchází předčasně ze školských institucí (po ukončení základního vzdělávání), je zde vysoký podíl nezaměstnanosti mladých lidí (25-29 let), kteří nestudují ani nejsou zaměstnáni. Chybí plnohodnotné vzdělávání mládeže z řad imigrantů a Romů. Je poukazováno na rozdílnost ve vzdělávání na severu a jihu země.

Podle expertů OECD zabývajících se školstvím mezi silné stránky španělského vzdělávacího systému patří téměř univerzální předškolní vzdělávání a vysoká účast v terciárním vzdělávání. (Průcha, 2017, s. 231)

2 Charakteristika školství v ČR

2.1 Vzdělávací systém v České republice

Školství v České republice se snaží respektovat doporučení mezinárodní komise UNESCO. Zpracovává poznatky a zkušenosti ze zahraničních zemí. České školství spadá pod MŠMT ČR a je jím řízeno. MŠMT ČR vydává vyhlášky a vnitřní předpisy. Dále se školství odvíjí od školského zákona a nařízení vlády.

Trendem 21. století ve vzdělávání v rámci ČR je tzv. *celoživotní vzdělávání*. Vzdělání by mělo být podpořeno kvalitní výchovou, která by měla probíhat ve školním prostředí pomocí interakce učitel a žák v několika stádiích dle Průchy: *Imprinting (interakce dítěte s rodičem), Imitace - prosté napodobení chování, Kontagiozita - „citová a duchovní nákaza“, vnitřní přijetí působení druhého člověka a vrcholem by měla být provázející výchova (vzájemné pochopení a spolupráce)*

2.2 Stručná historie a vývoj vzdělávacího systému v ČR

Zaměříme-li se na vývoj vzdělávacího systému v České republice, tak významným obdobím, ke kterému je nutno přihlídnout, je období vlády a reforem Marie Terezie. Počátky školství se však datují se vznikem českého státu v 10. století (některé publikace uveřejňují i dřívější data, období Velké Moravy). První školy zakládané na našem území vznikaly díky Konstantinovi a Metodějovi (zde byli vyučováni první kněží). Po roce 860 vytvořil Konstantin první slovanskou abecedu – hlaholici. Po roce 973 vznikla v Praze při Svatém Vítu katedrální škola (v pozdějších letech vznikly podobné školy na Vyšehradě (přibližně 1068) a v Olomouci (1073)).

Později vznikaly další školy církevní a katedrální a ve 13. století přibýly i školy městské. V 16. století začaly vznikat i školy bratrské a jezuitské.

Veliký význam pro školství v České republice bylo období poslední třetiny 18. století. V roce 1774 Marie Terezie vyhlásila Všeobecný školní řád, s kterým přišla všeobecná vzdělávací povinnost pro děti poddaných. Příčinou byla doba osvícenství,

kdy si rakouská monarchie uvědomila, že vědění je moc a ngramotnost je jakousi brzdou všeobecnému pokroku.

Organizace elementárního rakouského školství byla svěřena Ignáci Felbigerovi. Tento muž byl opatem a již zkušeným reformátorem pruského a slezského školství. Zavedl Školní řád, který upravoval tři typy škol – triviální, hlavní a normální.

Reformy Marie Terezie či Josefa II. položily základy lidového vzdělávání a zkvalitnily dosud existující školství. Elementární školy, které totiž existovaly doposud, byly podřízeny výhradně potřebám církve a města.

V roce 1848 ukončila revoluce etapu feudálního vývoje Rakouska a do popředí školské politiky se dostává střední a vysoké školství. Základní školství bylo upraveno až v roce 1869 velkým říšským zákonem. Tento zákon zavedl školu obecnou i měšťanskou a rovněž učitelské instituce, které sloužily ke vzdělávání učitelů.

Před vydáním tohoto zákona vznikla v Praze první mateřská škola u sv. Jakuba. Byl to třetí typ předškolního vzdělání, neboť dosud fungovaly opatrovny a dětské zahrádky.

Po vzniku samostatného československého státu se školský systém v zásadě nezměnil. V roce 1919 byl zrušen celibát a učitelé tak mohli uzavírat sňatky a mít děti. Dále pak byly budovány školy národnostních menšin, což bylo převážně v oblastech severního a západního pohraničí, kde bylo i německé obyvatelstvo.

V celém dvacetiletí první republiky byla snaha o provedení školské reformy, neboť byla potřeba držet krok s rozvojem světové kultury a ekonomiky. Řešily se problémy organizace a metod vzdělávání v rámci základního školství, přičemž se vycházelo z odkazů J.A. Komenského, ale i světových reformátorů pedagogiky - J. J. Rousseau, L. N. Tolstoj atd.

V období po 2. světové válce šlo o rychlou obnovu předválečného školství. Byla snaha vytvořit jednotnou školu (zákon o jednotné škole byl vydán v roce 1948). S příchodem tohoto zákona přišlo zavedení stejného obecného základního vzdělávání pro žáky od 6 do 15 let.

Školská soustava se členila na mateřské, národní a střední školy a na školy 3. stupně - povinné a výběrové. Vznikly také školy pro mládež vyžadující zvláštní péči. Škola jako politická instituce měla vychovávat „politicky uvědomělé občany lidově-

demokratického státu, zastávce pracujícího lidu a socialismu“. (Provázková Stolinská, D., 2017, s. 44).

V 90. letech minulého století vyšly dokumenty, které zachycovaly další reformy školství. Následující vývoj vzdělávací politiky můžeme členit na dvě období:

- Etapa základních koncepčních změn (1990 – 1993)
- Etapa zahájení aktivní vzdělávací politiky (od r. 1994)

V roce 1999 předložilo ministerstvo Koncepti vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy a dále tzv. Zelenou knihu (kde bylo prezentováno České vzdělávání a Evropa). V roce 2001 byla představena tzv. Bílá kniha (Národní program rozvoje vzdělávání v ČR). Začal se tvořit RVP a na něj navazující Školní vzdělávací programy, které jsou určeny pro každou školu v ČR. (Provázková Stolinská, D., 2017)

2.3 Struktura vzdělávacího systému v ČR

Preprimární vzdělávání

Předškolní vzdělávání je určeno dětem ve věku 3 - 6 let (dítě může zůstat v mateřské školce o rok déle, pokud se jedná o odklad). Od 1. září 2017 je pro děti od 5 let docházka do MŠ v ČR povinná. Podstatou předškolního vzdělávání je podpora rozvoje dítěte v oblasti citové, rozumové a tělesné, osvojení životních hodnot a mezilidských vztahů. (Vališová, 2007, s. 88)

Vzdělání na ZŠ

Závazným dokumentem pro vzdělávání na ZŠ je RVP ZV, jenž upravuje 9 vzdělávacích oblastí určených pro 1. a 2. stupeň ZŠ: *Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce* a průřezová témata: *Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.*

V ČR je povinná devítiletá školní docházka, která je členěna na 1. stupeň a 2. stupeň ZŠ. Primární vzdělávání (1. stupeň ZŠ) představuje 5ti letou školní docházku a druhý stupeň vzdělávání představuje 4 letou docházku. Počet nově zřizovaných základních škol stoupá. Ministerstvo školství udává, že soukromých a církevních škol registruje kolem 150. (Feřtek, 2015, s. 83) Povinnou školní docházku v rámci 2. stupně je také možné absolvovat v rámci gymnázia.

Středoškolské vzdělávání

Po povinné školní docházce žáci nastupují na střední školy neboli vyšší sekundární vzdělávání (žáci mají možnost také vstoupit na trh práce, to je ale bez středoškolského vzdělání v ČR velmi problematické). Udává se, že přibližně 96 % populace (vztaženo k populaci 15-18 let, údaj zveřejnilo MŠMT ČR v roce 2010) pokračuje v nepovinném vyšším sekundárním vzdělávání.

Vyšší sekundární vzdělávání je možné absolvovat na gymnáziích, která mohou být osmiletá, šestiletá nebo čtyřletá (přes 20 % populace, údaj zveřejnilo MŠMT ČR v roce 2010) nebo na odborných středních školách (48,5 % ve čtyřletých oborech ukončených maturitní zkouškou, 23 % ve dvou až tříletých oborech s výučním listem, a v některých dalších oborech), případně je možné studovat na konzervatořích.

Vyšší sekundární vzdělání v ČR získá 94 % populace ve věku 25 až 34 let (2007).

Studenti, kteří ukončí vyšší sekundární vzdělávání v oborech s výučním listem, mohou pokračovat nástavbovým studiem, které je ukončeno maturitní zkouškou.

Studenti, kteří ukončí vyšší sekundární vzdělávání maturitní zkouškou (přes 72% populace, údaj zveřejnilo MŠMT ČR v roce 2010), mohou pokračovat na terciární úroveň vzdělávání tedy na vysoké školy, nebo na vyšší odborné školy. Další možností pro absolventy s maturitní zkouškou je studium v rámci postsekundárních programů středních škol (v tzv. zkráceném studiu). (Systém vzdělávání v ČR, MŠMT ČR, © 2013)

Vysokoškolské vzdělávání

Nejstarší univerzita v České republice byla založena roku 1348 v Praze – Karlova Univerzita. V tomto období se univerzita skládala ze čtyř fakult - teologické, artistické, právnické a medicínské. V této univerzitě zastával rektorskou funkci i Mistr Jan Hus. V roce 1573 vznikla v Olomouci druhá nejstarší univerzita v ČR – Univerzita Palackého. Tato instituce vznikla z jezuitské koleje. (České univerzity v historické perspektivě, © 2018)

Na vysokých školách ve většině oborů lze dosáhnout tříletým studiem titulu bakalář, pětiletým studiem titulu magister, dále pak je možné dosáhnout na technicky zaměřeném oboru titulu inženýrského. Dále lze pak pokračovat v dalším studiu a dosáhnout titulu doktorského.

2.4 Pozitiva a problémy vzdělávacího systému dle OECD

Mezi pozitiva ve vzdělávacím systému patří: Průměrná akademická úroveň patnáctiletých žáků, měřená v rámci projektu PISA, je dobrá. •Naprostá většina žáků dokončí vyšší sekundární vzdělávání; počet žáků, kteří nedokončí studium na této úrovni vzdělávání, je nižší než průměr OECD.

Negativa vzdělávacího systému: Výkony žáků a kvalita výuky v tříletých učebních programech nedosahují úrovně, která je ve čtyřletých všeobecně vzdělávacích a odborných studijních programech. •Řízení vyššího sekundárního odborného vzdělávání na regionální úrovni postrádá transparentnost. Chybí mechanismy, které by stanovily odpovědnost za sbližování požadavků trhu práce a volby žáků a zároveň zabezpečily kvalitu odborného vzdělávání v celostátním měřítku.

(KUCZERA, M., Učení pro praxi, Přezkumy odborného vzdělávání a přípravy prováděné OECD Česká republika, © 2010)

3 Srovnání školství ve Španělsku a ČR – rozdílnost školských systémů

3.1 Měřitelné výsledky ve vzdělávání – komparace Španělsko a ČR

V rámci jednotlivých států lze zkoumat vzdělanost dané populace příslušné danému státu. V rámci této problematiky se můžeme zaměřit jak na samotnou úroveň vzdělávacích systémů v rámci jednotlivých zemí, tak na výši dosaženého vzdělání v rámci dospělé populace.

3.2 Úroveň vědomostí žáků – komparace Španělsko a ČR

Úroveň ve vzdělávání a jeho srovnání v rámci jednotlivých států lze pozorovat díky mezinárodnímu srovnání v rámci PISA (podrobněji viz níže). V rámci vzdělávacích systémů se lze zabývat jejich mírou či efektivností. Existuje více indikátorů ke srovnání vzdělávacích systémů. Například v rámci aktivit organizace OECD byl vytvořen projekt mezinárodní srovnávací měření výsledků ve školním vzdělávání v rámci jednotlivých zemí. Tento projekt byl nazván PISA - *Project for International Student Assessment/ Program pro mezinárodní hodnocení žáků*.

Principem tohoto srovnání je předložení písemných testů skupině žáků, přičemž dané písemné testy mají za úkol zjistit jejich vědomosti a dovednosti. Obsahem těchto testů jsou úlohy z matematiky a přírodovědných předmětů. Zjišťuje se zde také úroveň čtenářských dovedností a dále matematická, čtenářská a přírodovědná gramotnost. Nejlepších výsledků zde dosahuje Japonsko, Korea, Singapur či Čína a v rámci evropských zemí Finsko, Estonsko a Švýcarsko. Česká republika většinou dosahuje průměrných výsledků v rámci EU.

Následující přehled průzkumu ve vzdělávání byl proveden na vzorku žáků 4. ročníků, kteří reprezentovali celkovou populaci. Výsledky PISA ukazují, že v roce 2012 dosáhla populace žáků ve Španělsku podprůměrných výsledků ve srovnání s průměrem OECD, avšak v roce 2015 došlo ke zlepšení (viz tabulka).

Žáci ve Španělsku dosáhli lepších výsledků v rámci čtenářské gramotnosti, ale v matematické gramotnosti dosáhli výsledků horších v porovnání s Českou republikou.

gramotnost	2012	2015	srovnání s výsledky ČR (2015)
čtenářská	488 ▼	496 ■	▲ (487)
matematická	484 ▼	486 ▼	▼ (492)
přírodovědná	496 ▼	493 ■	■ (493)

Výsledek Španělska

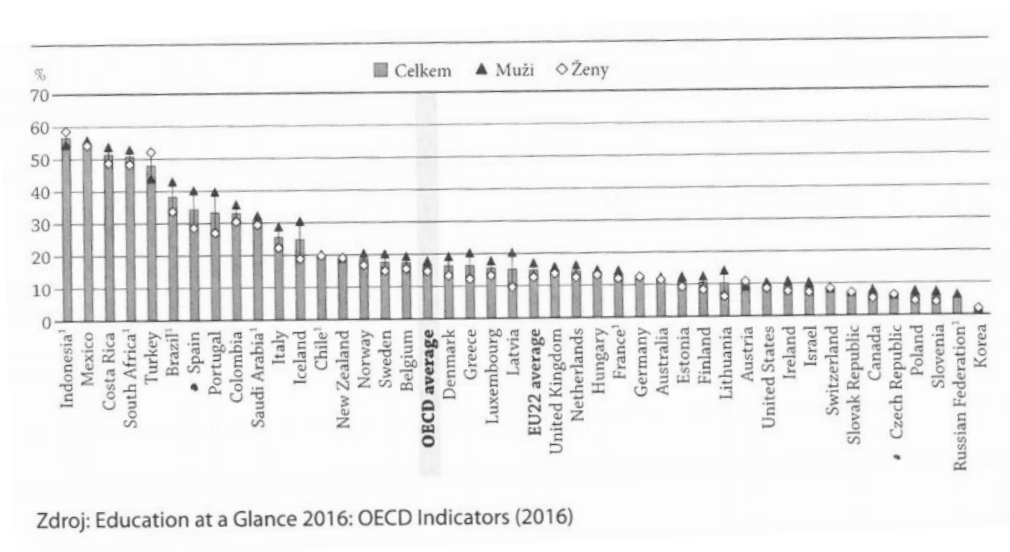
▲ je nad průměrem zemí OECD	▲ je nad průměrem ČR
▼ je pod průměrem zemí OECD	▼ je pod průměrem ČR
■ není statisticky významný rozdíl od průměru OECD	■ není statisticky významný rozdíl od průměru ČR

Tab. 2: Výsledky Španělska v testech PISA

PRŮCHA, Jan. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-845-2 (s.232)

3.3 Dosažená úroveň ve vzdělání v rámci dospělé populace – komparace ČR a Španělsko

Dále lze srovnat úroveň vzdělávání, kterých dosahuje dospělá populace v rámci jednotlivých států. Z dat, která byla zveřejněna v roce 2016 vyplývá, že ČR má v populaci zastoupeno méně obyvatel bez vyššího sekundárního vzdělávání, než má v populaci Španělsko (viz následující graf a tabulka).

Graf č.1: Procentuální podíl osob (25-34 let) bez vyššího sekundárního vzdělání

Následující tabulka rovněž dokládá počet osob, které dosáhly pouze základního vzdělání. Dle této tabulky je podíl osob se základním vzděláním v České republice velmi malý a je také menší, než činí průměr zemí OECD a EU.

Naproti tomu Španělsko má výrazně vyšší počet osob pouze se základním vzděláním.

Největší podíl		Nejmenší podíl	
Mexiko	55	Korea	2
Turecko	48	Česká rep.	6
Španělsko	34	Slovinsko	6
Portugalsko	33	Slovensko	7
Itálie	26	Švýcarsko	8
Průměr OECD 16			
Průměr EU (22) 15			

Zdroj: Education at a Glance 2016: OECD Indicators (2016). Tab. A1.4 (výběr)

Tab. č.3: Podíl osob bez vyššího sekundárního vzdělání (v procentech populace 25-34 let, 2015)

Zdroj: PRŮCHA, Jan. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-845-2

3.4 Hodnocení vzdělávacích systémů

3.4.1 Hodnocení vzdělávacích systémů s důrazem na míru účasti ve školním vzdělávání a dosaženého vzdělání u dospělých osob

Vzdělávací systémy lze hodnotit podle edukačního systému USA, kdy jsou hodnoceny vzdělávací systémy na základě edukačního indexu – míra účasti ve školním vzdělávání (EL, school enrollment ratio) a míra dosaženého vzdělání u dospělých osob (EAI, educational attainment of adults) ve věku 25 let a starších.

1. Finsko	6,30	11. Švýcarsko	4,21
2. Švédsko	6,23	12. Maďarsko	4,17
3. Nový Zéland	5,87	13. Nizozemsko	4,17
4. Dánsko	5,65	14. Korea	4,17
5. Belgie	5,56	15. Česká rep.	4,08
6. Norsko	5,48	16. Polsko	4,03
7. Austrálie	5,39	17. Kanada	3,93
8. Island	5,29	18. Francie	3,71
9. USA	5,16	19. Spojené král.	3,54
10. Německo	4,59	20. Španělsko	3,49

Zdroj: Výběr zemí z American Human Development Project (Lewis, Burd-Sharp, 2011)

Tab. č.4: Edukační index v zemích OECD

Zdroj: PRŮCHA, Jan. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-845-2

Z následujícího šetření je patrné, že dle edukačního indexu USA Česká republika se svým vzdělávacím systémem dosahuje lepší pozice než Španělsko.

3.5 Zařazení a očekávané výstupy učiva o regionu

Česká republika

Ve vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* je vymezeno následující: obsah učiva by měl být předkládán jako propojení s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků. Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je členěna do pěti tematických okruhů: Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví. Přičemž v tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* by se měl žák seznámit právě s regionem. Učitel by měl budovat u žáků kladný vztah k jejich místu bydliště a okolí. Důraz by měl být kladen na poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků.

Očekávané výstupy v rámci 1. období:

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí,
- začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě),
- rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost.

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

- orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy,
- popíše a zvládne cestu do školy,
- zná nejvýznamnější místa v okolí.

(Vzdělávací obor - Člověk a jeho svět - Místo, kde žijeme 1. období - DIGIFOLIO. Domů - DIGIFOLIO [online])

Španělsko

Regionální učivo ve Španělsku je probíráno v rámci předmětu **CIENCIAS SOCIALES** a očekávané výstupy tohoto předmětu jsou zaznamenány v dokumentu **Decreto del DOG n° 187 de 2018/10/1**. V tomto dokumentu odstavci nazvaném **El MUNDO QUE NOS RODEA/ SVĚT, PATŘÍCÍ K NAŠEMU ÚZEMÍ** a **CONTENIDOS COMUNES/SPOLEČNÝ OBSAH** jsou **vytyčeny cíle učiva a očekávané výstupy** následovně:

- fyzické prostředí: pozorování hlavních charakteristik prostředí,
- identifikujte prvky hlavních aspektů životního prostředí od nejbližšího pozorování a používání ICT, provádět výzkumné práce, které začínají od stanovení dohadů, pozorování, experimentování a povědomí o pocitech a pocitech jako o základních prostředcích k získání informací, výběru, organizování, vyvození závěrů a jejich sdělení bez zapomenutí na úvod k manipulaci k tomuto účelu a oceňování vynaloženého úsilí,
- prostřednictvím pozorování a experimentování, počínaje využíváním ICT a dalších přímých a nepřímých zdrojů, vybere informace a organizuje je, získává jednoduché závěry a komunikuje.

Standardy učení v rámci Španělského království

- vytvořte si mapy, jakožto techniku k ukotvení základního učiva
- identifikujte místa, která se nacházejí ve vaší oblasti
- připravuje a shromažďuje informace o aspektech jejich přirozeného prostředí s využitím obrázků, kreseb a dalších zdrojů včetně ICT
- popisuje prvky svého nejbližšího prostředí

(LEGISLACIÓN CONSOLIDADA, Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria. [online]. 2014)

4 Galicie

Galicie je jedna ze 17 autonomních společenství Španělska. Tato oblast leží na severozápadě Pyrenejského poloostrova a je ohraničena Atlantským oceánem, který je po dlouhá staletí zdrojem obživy a obchodu mnoha místních obyvatel. Úředním jazykem je zde galicijština – **gallego**. Tento jazyk je podobný portugalštině (především foneticky), neboť s Portugalskem na jihu hraničí. Galicijci jsou velmi hrdí na svůj jazyk i kulturu, která vychází z kultury Keltů. (Ardagh, 2007)

Galicie se dále člení na čtyři provincie, a to: La Coruña, Lugo, Ourense a Pontevedra. Žije zde přibližně 2,7 milionů obyvatel.

Obr.č. 2 Mapa Galicie

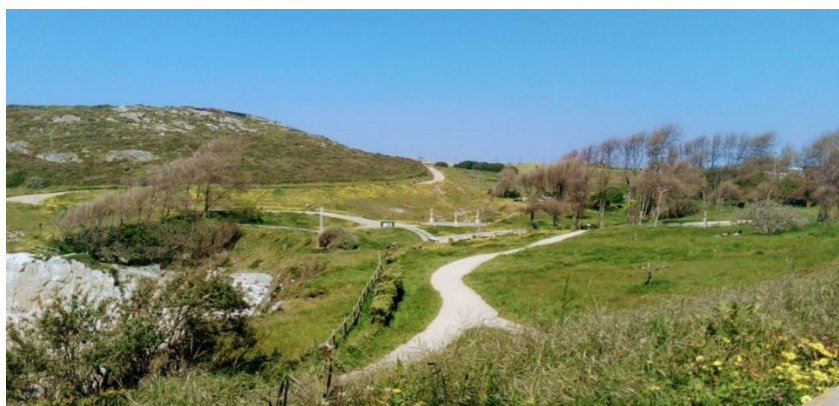
Obr.č. 3 Provincie Galicie

Zdroj: Hospodářská a kulturní studia (HKS) [online]

V kopcovitém vnitrozemí se rozkládají malá hospodářství, která se obdělávají tradičními způsoby. Galicie je známá především rybolovem, což je dáno její polohou (tři ze čtyř jejích provincií sousedí s Atlantikem). Mořské plody jsou rozvářeny do všech koutů po celém Španělsku. K místním specialitám patří nejrůznějších druhů ryb, chobotnic a kalamárů. Místní specialitou, ale také lidových pokrmem je zde *pulpo a feira* (vařená chobotnice, nakrájená na malé kousky a pokapaná olejem, sypaná sladkou paprikou). (ARDAGH, 2007, s. 85)

Galicie je přezdívána zelenou zahradou Španělska díky své věčně zelené krajině. Tato oblast je považována za jedno z posledních míst s původními lesními porosty v Evropě, k čemuž přispívají její klimatické podmínky. Podnebí je typicky oceánské, jsou zde vydatné srážky po celý rok, například Santiago de Compostela má průměrně 321 dešťových dnů. (Historická území Španělska: Asturie, Kastilie, Galicie, Andalusie, Asturské království, Aragonské království, Extremadura, Al-Andalus, © 2011)

Pobřeží Galicie je členěno ústím četných řek a říček jako fjordy. Za jeden z nejkrásnějších takových krajů je považován Rías Baixas rozprostírající se na západě. V Galicii jsou typické skalní masivy jako například Cabo Fisterra, což je nejzápadnější bod celého Španělska. (Ardagh, 2007, s. 85)

Obr. č. 4 Krajina Galicie

Foto: Magdaléna Čížová

4.1 Historie Galicie

Galicie má svou vlastní samosprávu, zvyky a jazyk. Pro tuto oblast Španělska jsou úředními jazyky kastilština a také galicijština, což je dáno historicky. Začátkem posledního tisíciletí před naším letopočtem na Pyrenejský poloostrov pronikali Keltové. Keltové přicházeli ze střední Evropy a začali se usazovat zejména na severu Pyrenejského poloostrova. Nebyli však jedinými obyvateli, kromě keltské civilizace zde žila iberská, a tak později na pomezí obou kultur vznikla kultura keltoiberská. Jedna z teorií vzniku názvu Galicie tvrdí, že tento název vznikl právě díky keltským obyvatelům. Mezi poslední civilizaci v této oblasti před světovládou Římany patřili Kartáginci. (Chalupa, 2005, s. 14 -15)

Galicie patří také k nejposvátnějším místům katolické církve. Hlavním městem Galicie je město s bohatou historií - Santiago de Compostela, které je známé ať už pro svou katedrálu, nebo jako poutní místo. V 9. století zde byl údajně nalezen hrob sv. Jakuba, a tak městem vede Svatojakubská poutní stezka. Po této starodávné poutnické cestě severním Španělskem dodnes putují turisté z celého světa. (Ardagh, 2007, s. 85)

Původní architektura

Lze konstatovat, že většina Galicie si doposud uchovává středověký ráz. Pozůstatky kultur můžeme vidět na mnohých stavbách po celé Galicii. V této krajině se rozprostírají malá a strmá pole, na které nelze dojet traktorem, a tak se na jejich orbu využívají koně a voly. Obilí se skladuje ve starobylých sýpkách na pilířích, kterým se říká *hórreos*. Tyto stavby často slouží k uskladnění kukuřice, zeleniny a dokonce i brambor. Vesnice, které se nacházejí v této krajině, jsou postaveny ze žuly, případně jsou zde tradiční kamenná panská sídla – *pazos*. (Ardagh, 2007, s. 85)

Obr. č. 5 Pozůstatky staveb po kulturách žijících na území Galicie

Foto: Magdaléna Čížová

4.2 Některá z významných oblastí Galicie

Mezi významná místa Galicie patří například lázeňské město *Ourense*. Město leží na severozápadě Španělska a je třetím největším městem Galicie. Nad řekou Miño, která protéká městem, se tyčí římský most (ten ovšem není jediným architektonickým skvostem města). Venkovní lázně navštěvují nejen obyvatelé města, ale i lidé z celého okolí.

Obr. č. 6 Ourense – okolí lázní

Foto: Magdaléna Čížová

Město je známé pro svou románskou katedrálu z 12. století a dále pro svou gotickou architekturu, kterou můžeme pozorovat na kostelech. Město je také známé svými termálními prameny, které lákají řadu turistů a hojně je navštěvují i obyvatelé města a okolí. Ourense patří k největším železničním uzlům celé Galicie.

Nejen Galicie, ale i celé Španělsko je známé městem *Santiago de Compostela*. Toto univerzitní město je hlavním městem Galicie a je proslulé Svatojakubskou poutní cestou (španělsky *Camino de Santiago*), která láká ročně tisíce turistů z celého světa. Ať už z náboženského přesvědčení, nebo touhy nalézt sám sebe se poutníci vydávají pěšky i na kole do Santiagu. Nocleh poutníci mohou nalézt v ubytovnách. (Richter, 2003, s.101)

K této cestě a k místu Santiago de Compostela se váže mnoho legend, které bezesporu přivádějí mnohé poutníky do těchto míst. Poutní cesta je spojována s legendou, podle které Ježíšův žák Jakub po Kristově ukřižování putoval do severního Španělska a hlásal zde evangelium. Tato legenda měla v kraji své pevné místo, a nejen tato legenda, ale i mnohé další legendy. Údajně roku 814 přivedla mnicha Palayo hvězda do míst, kde byl nalezen mramorový sarkofág s ostatky sv. Jakuba. Proto bylo toto místo nazváno „Compostela“ (Campus de la Stella) - „Hvězdné pole“. Jiná legenda praví, že Mléčná dráha je nebeskou Cestou sv. Jakuba, vytvořenou z prachu, který se zvedá při chůzi poutníků. V Santiagu de Compostela jsou údajně uloženy ostatky sv. Jakuba. Pro Španěly představuje sv. Jakub významnou osobnost, neboť je označován jako patron Španělska. Na počest nalezení tohoto hrobu sv. Jakuba nechal panovník Alfons II. postavit kapli. Kaple byla několikrát přestavována až do podoby dnešní katedrály a Santiago de Compostela se stalo významným místem pro křesťany z celého

Španělska. Santiago de Compostela je tedy významným bodem při Svatojakubské poutní cestě. V roce 1993 byla tato cesta zapsána na seznam UNESCO. (Carr-Gomm, 2009, s. 82-8)

Santiago de Compostela se pyšní nádhernou katedrálou založenou na přelomu 4. a 5. století a dostavěna byla až ve 12. století. V této katedrále byl nalezen hrob apoštola Jakuba a to v 9. století. Od této doby začalo katedrálu navštěvovat mnoho křesťanů a udělali z ní jedno z poutních míst. Dle mnohých křesťanů, pokud člověk dojde až k těmto místům, bude zbaven veškerých hříchů, a to díky soše sv. Jakuba, která je v katedrále umístěna.

Obr. č 7: Katedrála v Santiagu de Compostela

Foto Magdaléna Čížová

Obr. č.8 Santiago de Compostela - nádraží

Foto: Magdaléna Čížová

V Galicii se nachází přírodní park *Fragas do Eume*, který je jedním z nejlépe dochovaných lesních parků v Evropě. Park je velmi rozsáhlý, neboť má 9 000 hektarů, na kterých žije méně než 500 obyvatel. Název tohoto parku “fraga“ znamená les se stromy více druhů. V tomto parku roste mnoho druhů dřevin a rostlin např. dub, topol, jasan i olše a je zde přes 20 druhů kapradin a přes 200 druhů lišejníků. Tato vegetace je zde natolik hojně zastoupena, že zde sotva propouští světlo a tvoří doslova džungli. Duby a kaštany společně s břízami, olšemi i jasanem tvoří listnatý plášť tohoto lesa. (Parque Natural Fragas do Eume – Galicia, © 2020)

V blízkosti lesa je situován benediktínský klášter San Xoán de Caaveiro. Kousek pod klášterem teče řeka Eume. K této oblasti se váže pověst o Sesíně. V této lokalitě si můžeme povšimnout románské architektury. (Parque Natural Fragas do Eume – Galicia, © 2020)

El Parque del Pasatiempo je park, který se nachází v provincii La Coruña a městě Betanzos. Poutníci, kteří se vydávají na Svatojakubskou cestu, mnohdy procházejí tímto parkem. Park byl založen v 19. století a z iniciativy Juan Maria Garcia Naveira. Tento muž získal dostatek finančních prostředků a investoval je i do svého rodného města Betanzosu.

Tento park je vlastně jakousi encyklopedií cest z celého světa Juan Maria Garcia Naveira a jeho bratra. Jsou zde ukázky různých kultur světa, s kterými se tito bratři setkali na svých cestách. Parque del Pasatiempo je členěn do jednotlivých poschodí, která jsou spojena podzemními chodbami a schody. Tento historický komplex odkazuje na kultury římskou, ale i egypskou či čínskou, a to prostřednictvím soch, obrazů, mozaik a zdobných konstrukcí. Kromě krásných zahrad zde můžeme vidět i rybníky, které dokreslují atmosféru daného místa. (Parque del Pasatiempo, Betanzos, © 2017)

Obr. č. 9 Parque del Pasatiempo, Betanzos

Foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 10 Parque del Pasatiempo, Betanzos

Foto: Magdaléna Čížová

Tento park byl vždy populární a velmi navštěvovanou lokalitou. V dnešní době jeho obliba mezi zdejšími obyvateli výrazně poklesla a park začíná chátrat (což dokládají mnohé obrazy, mozaiky a zdejší architektura). Nicméně pro turisty je tento historický park stále velkým lákadlem.

Obr. č. 11 *El Parque del Pasatiempo*
Foto: Magdaléna Čížová

4.3 Svátky a tradice

Španělsko patří mezi státy s největším počtem svátků na světě. Mezi státní svátky ve Španělském království patří například: Svátek Španělska a Španělského společenství, Svátek práce, Den ústavy atd. Příkladem církevních svátků jsou: Nanebevzetí Panny Marie, Sv. Josef atd. Pokud jsou kombinace svátků se sobotami a nedělemi, vznikají tzv. „*puentes*“ neboli řetěz volných dnů, což je typické pro období Velikonoc. (Beneš, 2000, s.111)

Semana de Santa je významným velikonočním svátkem, který se každoročně slaví v Galicii. Pro katolické Španělsko je tento velikonoční týden významnou událostí. Velikonočnímu týdnu zde předchází procesí, která připomínají poslední dny Krista na zemi. Na Veliký pátek si lidé ve Španělsku připomínají úmrtí Ježíše na kříži. V tento den chodí městem průvody křesťanů, kterým můžeme vidět jen oči, neboť jsou celí zahalení a mají kápě. Často tento průvod doprovází zvuky trumpet a bubnů, což umocňuje atmosféru tohoto aktu.

Po sobotní noci se tato pochmurná atmosféra procházejícího procesí mění, neboť Kristus v tento den stal z mrtvých a tak začínají ve městech mohutné oslavy. Následující den se chodí do kostela, kde si lze zakoupit voskovou část těla ve formě svíce. Lidé kupují svíce podle toho, jaká část těla jim působí bolest. Když v kostele tuto svíci lidé zapálí, bolest by měla ustát.

Tento svátek se v Galicii dodržuje, nicméně především pro mladé obyvatele není příliš atraktivním. Například studenti obvykle tento svátek slaví s rodinou, kdy podnikají výlety a příliš nenavštěvují tyto průvody pořádané městem. Dle rozhovorů se studenty je tento svátek tradicí, ale pro ně spíše tento svátek znamená čas trávený s rodinou a přáteli v blízkosti jejich domovů.

Rapa das Bestas jsou oslavy krocení divokých koní, probíhají v galicijských městech obvykle v dnech v červenci. Místní farmáři obklíčí polodivoké koně, aby jim ostříhali hřívky a ocasy. Tento zvyk znali už staří Římané a dodnes v Galicii přetrvává. Dříve to byla povinnost a dnes je to událost, která probíhá za doprovodu popíjení výborného vína a soutěží i diváků. (Ardagh, 2007, s.98)

V provincii Ourense v městě Laza se každoročně koná svátek Os Peliqueiros Karneval. Tato událost probíhá mezi měsíci únor a březen. Na karnevalovou neděli vycházejí do ulic Os Peliqueiros. Lidé se přestrojí za tzv. Os Peliqueiros – nosí velké klobouky, masky, uniformy, rolničky a hole. Os Peliqueiros mají právo ohánět se holemi a mohou i přihlížející šlehnout. O karnevalovém pondělí dopoledne se pořádá bitva moukou, vodou a živými mravenci. (Ardagh, 2007, s.98)

V noci 23. července se slaví v Galicii tzv. *San Juan* nebo též *Sant Joan*, tedy svátek sv. Jana. Každoročně v noci v Santiagu de Compostela na Praza do Obradioro se koná ohňostroj. Oslavy bývají velkolepé, a to obzvláště pokud 25. července připadá na neděli. (Ardagh, 2007, s.98)

4.3.1 Tradiční nástroje a hudba

Pozůstatek keltských kořenů v Galicii se odráží nejen ve zdejší architektuře, ale i v hudbě. Tradiční hudbu lze zaslechnout například při významných událostech, ale také na náměstích ve městech.

Tradičním hudebním nástrojem v Galicii jsou dudy – *gaitas*. Ty vytvářejí typickou melodii, která připomíná hudbu Keltů. Mezi další hudební nástroje, které jsou typické pro tuto oblast, patří – flétny, píšťaly a okaríny. Mezi zpěváky, kteří se ve své hudbě odkazují na tradiční galicijskou hudbu, patří - Susana Seivane, Cristina Pato a Carlos Núñez. Hudební skupina Luar na Lubre se inspiroje tradiční galicijskou hudbou a spolupracuje s Mikem Oldfieldem a dalšími zpěváky.

4.4 La Coruña

Provincie A Coruña (španělsky Provincia de La Coruña, galicijsky Provincia da Coruña) je jednou ze čtyř provincií patřící Galicii. Toto město je situováno na severozápadním pobřeží Galicie poblíž Biskajského zálivu. V rámci Galicie je La Coruña druhým největším městem, žije zde přibližně 250 000 obyvatel, a díky tomu patří k druhému největšímu městu Galicie. Představitelem tohoto města je Xulio Ferreiro, jenž vykonával pozici profesora na právnické univerzitě a od roku 2015 působí jako starosta města.

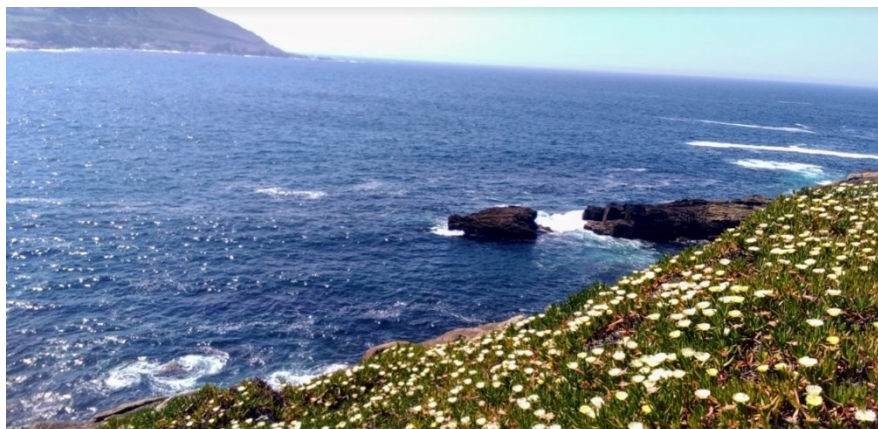

Obr.č 12: La Coruña, park

Foto: Magdaléna Čížová

Ve znaku města je zobrazena věž (Herkulova věž), lebka a mušle. Ve znaku města můžeme vidět vyobrazení sedmi lastur, což je připomínka na sv. Jakuba, Svatojakubskou poutní cestu a maják.

Toto město s rušným přístavem sehrálo roli ve španělských námořních dějinách. Roku 1588 odtud vyplulo loďstvo Filipa II. do Anglie. Město je dnes známé pro své pláže a pobřeží, které se rozprostírají podél města. (Ardagh, 2007)

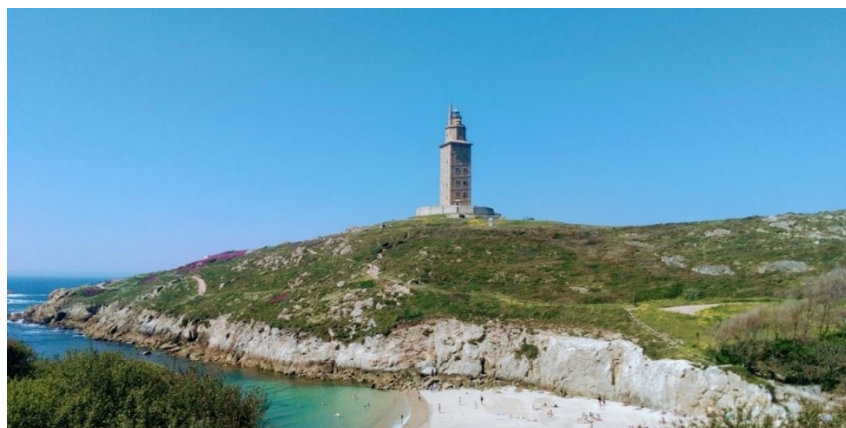

Obr.č.13: La Coruña, pobřeží

Foto: Magdaléna Čížová

La Coruña je proslulá *Herkulovou věží/ Torre de Hércules*, majákem. Tato památka je zařazena od roku 2009 na seznam světového dědictví UNESCO. Herkulova věž byla postavena Římany a to v 2. století. Je považována za maják a je symbolem města. Tato věž je jediným římským a nejstarším majákem na světě, který je stále v provozu a zároveň je druhým největším majákem ve Španělsku. Maják je 68 m vysoký a jeho světlo je vidět až na 24 mil daleko. K této stavbě se váže legenda o Herkulovi, který zde údajně bojoval tři dny a tři noci s obrem jménem Geryon. Herkules tento boj vyhrál a za odměnu mu byla postavena tato věž. (Turismo da Coruña, © 2009)

Nedaleko věže je postavena socha galicijského otce – *Breogána*. Vypráví se, že Breogán se vydal ze Skythie přes Řecko, Egypt a Španělsko do Irska, kde se usadil. Breogán měl postavit na pobřeží Galicie věž, na tomto místě byla později postavena Herkulova věž. Jiná legenda vypráví, že v Galicii měl postavit mytické město s věží. Věž měla být tak vysoká, aby z ní mohli lidé pozorovat Irsko. Římané nazvali toto místo Brigantium – což je dnešní město La Coruña.

Obr.č.14: Herkulova věž

Foto: Magdaléna Čížová

Velkolepý sochařský park města *Parque escultórico de la Torre* se rozprostírá na poloostrově poblíž přístavu a sochy Torre de Hercules. Jednotlivé kamenné sochy jsou rozmístěny poblíž věže. Na těchto blocích nalezneme mytologické příběhy o Herkulovi nebo o keltským vůdci Breogénovi. Příběhy vyprávějí o plavbách po moři, o námořnickém životě a toulkách po světě, neboť námořnické povolání je neodmyslitelně spjato s galicijským lidem od počátku jeho historie. (La Coruña - Desde mi punto de vista, © 2012)

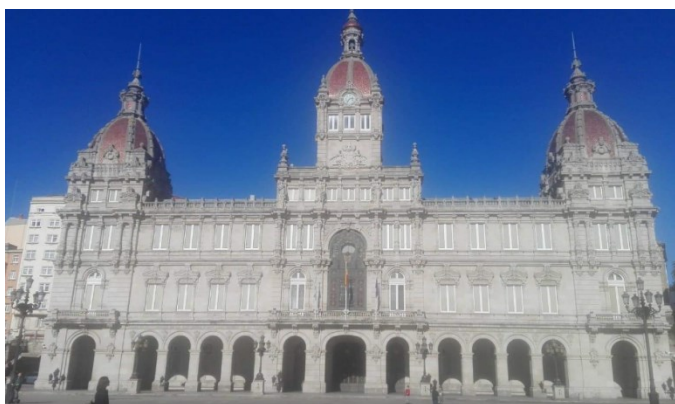
V celém sochařském komplexu nalezneme celou řadu monumentů a sochařských skvostů, některé vyprávějí historii galicijského lidu, jiné odkazují pouze na jejich kulturu. Zde je výčet některých z nich: Monte dos Bicos, hřbitov Moro, brána Herkula, Boj mezi Herkulem a Geryonem, Ártabros, Menhir pentacefálico, Kytara, Růže větrů, Thorny, Guardians, Ara Solis, Hydra de Lerna, Breogán, Charon, Caracola, Copa do Sol, Kamenná loď, Památník popravených z doby pro-Franco a rodina Menhirů (La Coruña - Desde mi punto de vista, © 2012).

Historii a kontext galicijského lidu zejména nastiňují tyto stavby např. Menhiry, Monte dos Bicos (archeologická lokalita integrovaná do komplexu *Parque escultórico de la Torre*, zahrnuje sérii petroglyfů z doby železné – znaky, kříže vytesané na skále) a majáky, které napomáhají při orientaci.

Centrum kulturního, společenského a obchodního vyžití nalezneme na hlavním náměstí *Plaza de Maria Pita*. Náměstí je pojmenováno podle hrdinky María Pity, která bránila severní Španělsko proti anglickému útoku v roce 1589. Na náměstí se nachází muzeum, které se věnuje životu tohoto hrdiny. Na náměstí je rovněž umístěna radnice a

nedaleko od ní se nachází přímořská promenáda *La Marina*. Promenádu lemuje řada zasklených balkónů – *galerías*. Byly postaveny na ochranu proti větru a slouží jako vysvětlení, proč se městu La Coruña přezdívá Skleněné město. (Ardagh, 2007, s. 89)

Obr.č.15: Radnice na Plaza de Maria Pita

Foto: Magdaléna Čížová

Na náměstí nalezneme další budovy, které jsou typickými příklady architektury La Coruňi. Tyto budovy jsou převážně ze žuly a jsou zde situovány galerie, ale také restaurace, bary a informační centrum.

Mezi další náměstí města patří *Plaza Pontevedra*. Jedná se o malé náměstí, na kterém je situována škola a hřiště pro děti, dále jsou zde autobusové zastávky. Na tomto náměstí je vystavena socha holubice od Pabla Picassa. Tento umělec strávil v La Coruňi přibližně čtyři roky a vystavil zde některé své výtvořky, mezi které patří i socha holubice.

Na promenádě/ Paseo Marítimo města se nachází památník – obelisk *Millenium*. Tento monument vyrobený z oceli má připomínat 21. století. Je vysoký 46 metrů a obsahuje skalní krystaly. Na krystalech v prvních třinácti metrech najdeme vytesány příběhy hlavních událostí a postav města La Coruňi.

Město La Coruña se pyšní řadou kostelů, které jsou převážně v duchu románské architektury. Kostel *Iglesia de Santiago* nechal postavit král Alfonso IX. a sloužil k přivítání poutníků ze Santiaga. V kostele nalezneme množství obrazů a soch – sv. Jana a jeho bratra rytíře Santiaga (španělské označení pro sv. Jakuba). Proto dodnes vede i Svatojakubská pouť přes tento kostel. Tento kostel je jednou z nejlépe dochovaných budov z 12. století v Galicii. (Ardagh, 2007, s. 89)

5 Valašsko

Moravské Valašsko je etnografickým regionem českých zemí, které leží v nejvýchodnější části Moravy u hranic se Slovenskem. Valašsko bylo formováno už od raně novověkého období. Koncem 15. století se na východní Moravě objevují pasteveci lehkého dobytka – první valaši. Mluvíme o tzv. valašské karpatské kolonizaci, neboť valaši zde chovali ovce, kozy a věnovali se salašnictví. Prvním kartografickým dokumentem představující Valašsko je Komenského mapa Moravy z roku 1627. (Urbanová, 2004)

Zdroj: URBANOVÁ, Svatava. *Valašsko: historie a kultura*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě (Centrum pro hospodářské a sociální dějiny a Ústav pro regionální studia), 2014. ISBN 978-80-7464-499-3.

5.1 Historie Valašska

Mnohdy se debatuje o významu termínu Valaši, zda tento název označuje pastevece lehkého dobytka, nebo příslušníka etnografické skupiny východomoravského obyvatelstva. V 17. století je nespočet zpráv týkajících se Valachů, význam termínu je však problematické určit. V době třicetileté války se dostává Valašsko i do zahraničního povědomí, což dokládají nejen historické zprávy, ale i ikonografické doklady. Tyto doklady však vykreslují Valachy jakožto zbojníky. (Urbanová, 2004)

Zbojník z karpatských hor. Rytina Christopha Weigela st. podle předlohy Caspara Luykera z díla *New-eröffnete Welt-Gallerie*. Nürnberg 1703

Zdroj: URBANOVÁ, Svatava. *Valašsko: historie a kultura*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě (Centrum pro hospodářské a sociální dějiny a Ústav pro regionální studia), 2014. ISBN 978-80-7464-499-3.

V 18. století vlivem osvícenství začíná literárně narůstat zájem o Valašsko. Valaši jsou v tehdejší literatuře popisováni jako urostlí, odvážní, zvládající překonávat mnohé strasti života. V publikaci, kterou vydal Haenke v roce 1786, odděluje od Valachů tzv. Zálesáky, kteří údajně žili v oblasti kolem Vsetína, Vizovic, Uherského Brodu a Strání. Jiná publikace z roku 1815 vykresluje Valachy jako Slováky v karpatském pohoří, na panství Broumov, Vsetín, Valašské Meziříčí a Hukvaldy, kteří si namáhavě sháněli svou obživu. Podle této publikace řadíme k Valachům i tzv. Kopaničáře, Zálesáky, Pasekáře a Salašáky, kteří provozovali chov ovcí. (Urbanová, 2004)

Původní architektura Valašska přetrvávající dodnes

Architektura předchozích dvou století se na Valašsku zkoumá s ohledem na vznik a vývoj zdejších institucí a to především Odborné školy pro zpracování dřeva ve Valašském Meziříčí a s ohledem na významné architekty, kteří přispěli svou prací na Valašsku – Dušan Jurkovič, Emanuel Pelant, Josef Místecký, Bohumír Kupka atd.

Příklady dochované architektury

V dřevěném tolerančním kostele ve Velké Lhotě působil Jan Karafiát, jenž je autor Broučků. Na této stavbě můžeme vidět prvky lidové architektury na Valašsku.

Dalším příkladem architektury na Valašsku je Kostel Panny Marie Sněžné ve Velkých Karlovicích. Ostatně jako velká část této obce, neboť zde nalezneme spoustu dochovaných příkladů architektury na Valašsku. Velké Karlovice jsou plné typických valašských chaloupek a vyřezávaných soch ze dřeva.

Obr.č.16: Ukázka vyřezávaných soch na Valašsku

Foto: Magdaléna Čížová

5.2 Některá z významných míst Valašska

Historie Valašska se zrcadlí nejen v architektuře, původních stavbách na Valašsku, ale také v mnoha památných místech. Například posvátná hora Radhošť, která měla být sídlem boha slunce, války a vítězství – Radegasta. Legenda vypráví, že věrozvěstové Cyril a Metoděj strhli jeho modlu a na tomto místě nechali vztyčit kříž. Na Valašsku je spousta míst, ke kterým se váží legendy a míst, na kterých můžeme pozorovat typickou lidovou architekturu, tradice, zvyky i obyčeje. Zde jsou některá z těchto míst:

Rožnov pod Radhoštěm je město, které je součástí západních Beskyd a patří do okresu Vsetín. Město se může pyšnit skanzenem, který byl zbudován v roce 1925 a patří tak k nejstarším a největším skanzenům ve střední Evropě. Skanzen neboli Valašské muzeum v přírodě je členěn na Dřevěné městečko s tzv. Valašskou dědinou a Mlýnskou dolinu. Tento komplex představuje expozici tradičních lidových technik, lidového umění a obyčejů, které jsou spjaté s Valašskem. Skanzen také nabízí ukázkou

společenského života, obchodu a zábavy původních obyvatel Valašska. (Valašské muzeum v přírodě, © 2020)

Dřevěné městečko je jedním z nejstarších a rovněž nejnavštěvovanějších areálů v rámci Valašského muzea v přírodě. Tato část prezentuje způsob života na malém městě v období od poloviny 19. století do první čtvrtiny dvacátého století. V období hlavní sezony (především v letních měsících) zde probíhají folklorní a řemeslné programy.

Nejmladším areálem tohoto skanzenu je Mlýnská dolina. Zde jsou umístěny funkční technické stavby na vodní pohon – mlýn a valchy, které se používaly až do první poloviny 19. století ve Velkých Karlovicích. K vidění je zde i lisovna oleje, která je původní stavbou ze 17. století. Dále je zde k vidění expozice „Dopravní prostředky na Valašsku“, kde jsou vystaveny dopravní prostředky, které se využívaly v zemědělství, lesnictví a obchodní činnosti. V letech 2008 a 2009 zde přibyly další areály a nové objekty např. kovárna z Horní Lidče a stodola z Velkých Karlovic. (Valašské muzeum v přírodě, © 2020)

Valašská dědina je nejrozsáhlejším areálem v rámci Valašského muzea. Je zde situována hospodářská usedlost, salašnické stavby, mlýn i kovárna. Interiér veškerých staveb zachycuje způsob bydlení od poloviny 19. století. Jsou zde i políčka, zahrádky a ovocné dřeviny a dále domácí zvířata – například stádo ovcí. (Valašské muzeum v přírodě, © 2020)

Rožnovský skanzen umožňuje poznat život na Valašsku před sto a více lety. Skanzen láká mnoho turistů i obyvatelů města a jeho okolí, neboť se zde každoročně pořádá několik akcí, mezi které patří jarmarky, předvádění tradičních řemesel a lidových obyčejů i ochutnávky valašských specialit. (Valašské muzeum v přírodě, © 2020)

Přibližně dvacet kilometrů od Rožnova jsou situovány *Pustevny*. Pustevny jsou sedlem v Moravskoslezských Beskydech nedaleko hory Radhošť. V polovině 18. století byla poblíž první dřevěné radhošťské kaple zřízena poustevna a dle tohoto byl dnešní název Pusteven odvozen. Údajně poslední poustevník, který zde našel své útočiště, zemřel roku 1784. (Pustevny, © 2018)

Později v roce 1891 zde byla zbudována útulna Pústevňa a o tři roky později i útulna Šumná, a to díky spolku Pohorská jednota Radhošť. (Pustevny, © 2018)

S nárůstem turistů se zde začaly budovat i další objekty. Po celém areálu Pusteven se rozprostírají dřevěné stavby valašského stylu, které navrhl Dušan Jurkovič. Jedná se o budovy Libušín a Maměnka, které byly zpřístupněny v roce 1899. I sto let stará Zvonička byla postavena dle návrhu tohoto významného architekta. (Pustevny, © 2018)

Po první světové válce se dále Pustevny architektonicky rozrůstaly. V roce 1926 byl zbudován hotel Tanečnice a o šest let později na hřebenu mezi Pustevnami a Radhoštěm hotel Radegast. O pozdější rekonstrukci Pusteven se zasloužilo Valašské muzeum v přírodě a po rekonstrukci byl tento areál prohlášen Národní kulturní památkou.

Pustevny také lákají mnoho turistů svou vyhlídkovou stezkou, kdy vrcholem stezky je 22 metrů vysoká věž. Pro výstup lze také zvolit 150 metrů dlouhý lanový chodník, jakožto jediný svého druhu v České republice. (Pustevny, © 2018)

V zimních měsících jsou Pustevny také velmi vyhledávanou turistickou oblastí a lákají jak lyžaře, tak i milovníky turistiky. Každoročně je zde pořádán festival ledových soch. Tento festival probíhá přibližně tři týdny a na výrobu soch se spotřebuje přibližně 40 tun ledu. Jako doprovodný program jsou pro děti nachystány hry a soutěže. (Pustevny, © 2018)

Čertovy skály

Přírodní památka *Čertovy skály* se nachází na okraji obce Lidečko a byla zřízena v roce 1966. Ke skalám se váže řada lidových pověstí, které vysvětlují vznik skal. Jedna z nich vysvětluje vznik skal takto: Čerti si kdysi umínili, že donutí vodu v řece Senice, aby tekla opačným směrem, a to tak, že ji přehradí. Čerti snášeli balvany z celého okolí, ale když nad ránem zakokrhal kohout, měli mít stavbu hotovou. Od zamýšlené stavby utekli a dílo tak zůstalo nedokončeno. (Hrabec, 2017)

Čertovy skály jsou oblíbeným horolezeckým terénem pro mnoho horolezců a patří k pravděpodobně nejpopulárnější na Valašsku. Tento skalní vývoz vzniklý erozí

činností vody, představuje asi 150 metrů dlouhá, až 25 vysoká a až 3 metry široká skalní stěna. Tento skalní útvar působí dojmem, jako by byla uměle sestaven z mohutných kamenných kvádrů. Útvar je téměř holý, jen občas se ve skalní štěrbině uchytil borovice, bříza nebo jalovec. Kolem Čertových skal se rozprostírá les. (David a Soukup, 2010, s.182)

Obr.č.17: Ukázka vyřezávaných soch na Valašsku

Foto: Magdaléna Čížová

5.3 Svátky a tradice

Mezi tradice a tradiční svátky na Valašsku patří Tři králové, Masopust, Velikonoce, Dožínky, Pašije, Svátek 1. května – stavění Máje, Svatojánské ohně, Dušičky a Vánoce. Některé z nich se již téměř neslaví, alespoň ve větší části Valašska.

Velikonoce

K hlavním svátkům a tradicím, které se dodnes dodržují, patří svátky velikonoční. Velikonoce patří k vrcholům církevního roku a pro křesťany jsou velmi významnými svátky (oslavou zmrtvýchvstání Krista po jeho ukřižování). Tyto svátky sloužily také k oslavě příchodu jara a dodnes souvisí s velikonoční pomlázkou, kraslicemi a dalšími oslavami.

S Velikonocemi souvisí i pašijový týden, což je poslední týden půstu, který je ukončen Velikonočním pondělím. Pašijový týden se skládá ze Sazometné středy, Zeleného čtvrtku, Velkého pátku, Bílé soboty, Božího hodů velikonočního a končí Velikonočním pondělím.

K dalším zvykům na Valašsku patří i vynášení Moreny. Morena patří k slovanským božstvům a je známá jako stařena, přísná a spravedlivá vládkyně zimy.

Morena se vytvářela a dodnes na některých vesnicích vytváří ze slámy a je oděna do starého oblečení a přivázána k dřevěné tyči. O Květné neděli, tedy poslední neděli před Velikonocemi, se hodí do potoka.

Pondělí velikonoční se také nazývalo červené a to podle červených vajec, která se chystala. Na Valašsku se dodnes dodržuje „šmigrust“. Ženy a dívky jsou vyšlehány tatarem (který bývá zdoben barevnými stuhami) nebo jalovcem. Na oplátku mužům a chlapcům dávají ženy a dívky kraslice (zdobená vajíčka), ale také pohoštění i v podobě slivovice.

Stavění máje

Dle tradice v předvečer 1. května se muži a chlapci vydávají do lesa, aby zde našli co nejvyšší strom, odnesli jej z lesa a udělali z něj do rána májku (symbol jara). Strom se oklestí a špička stromu se zdobí pentlemi, šátky, věnci a květinami. Především v dřívějších dobách museli muži a chlapci tuto májku přes noc hlídat, aby ji muži z okolních vesnic neukradli. Kromě těchto velkých májek, muži a chlapci stavěli také drobné májky před domy svých dívek. Koncem května probíhá kácení máje, které bývá doprovázeno zábavami pro obyvatele měst a obcí. (Krba, 2008)

5.4 Vsetín

Město Vsetín se nachází v samotném srdci Valašska, a to v kotlině vytvořené řekou Vsetínskou Bečvou s jejími přítoky, na rozhraní Vsetínských vrchů ležících na břehu Vsetínské Bečvy, Vizovických vrchů a Hostýnských vrchů. První zmínky o městu pochází z roku 1297. V tomto městě žije přibližně 30 tis. obyvatel a kolem města se rozkládají malebné valašské vesnice – Hošťálková, Valašská Bystřice, Karolinka, Velké Karlovice, Liptál, Hovězí, Halenkov, Hrozenkov a jiné. (Baletka, 2008, s. 9)

Proud času přinesl městu spoustu proměn. Meziválečné realizace funkcionalistické architektury přivedly Vsetín na stránky časopisů a sborníků avantgardní architektury. Příkladem je obchodní dům Rodinger a Městská spořitelna z roku 1938 od architektů L. Hilgerta a A. Tenzera. V 90. letech 19. století působil ve městě jako asistent vsetínského architekta Michala Urbánka architekt Dušan Jurkovič. (Baletka, 2008)

Významnou budovou města je bezesporu renesanční zámek s vyhlídkovou věží. Tento zámek byl zbudován v 17. století a patří k němu i zahrada se vzácnými dřevinami. V dnešní době je v zámku situováno Muzeum regionu Valašska. Na zámku se pořádají kulturní akce města, například významné společenské akce (koncerty a divadelní představení), přednášky a plesy.

Obr.č.18: Vsetínský zámek

Foto: Magdaléna Čížová

Mezi další architektonické skvosty města patří evangelický kostel Dolního sboru s věží a evangelický kostel Horního sboru bez věže.

Obr.č.19: Evangelický kostel Dolního sboru a fara

Foto: Magdaléna Čížová

Ve druhé polovině 17. století byl ve Vsetíně zbudován farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, a to ve stylu pobělohorského baroka. Zajímavostí je, že původně byla tato budova stavěna jako šlechtické sídlo.

Obr. č. 20: Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Foto: Magdaléna Čížová

Obr.č.21 Kostel Nanebevzetí Panny Marie

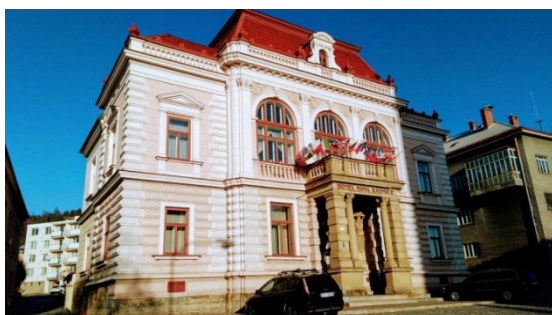
Foto: Magdaléna Čížová

Silueta Horního města s dominantní budovou zámku, katolickým a dvěma evangelickými kostely, Maštaliska na vyvýšenině nad Bečvou přitahovala a dodnes přitahuje pozornost místních obyvatel i cizích návštěvníků a pro svůj historický ráz byla nazývána “Vsacké Hradčany“. Budovy staré a nové radnice byly postaveny v letech 1898-99 architektem Michalem Urbánkem, a to v novorenesančním slohu. (Jabůrková a Nepožitková, 1999, s. 32)

Obr.č.22 Horní náměstí s kašnou

Foto: Magdaléna Čížová

Obr.č.23 Hotel Nová radnice

Foto: Magdaléna Čížová

Obr.č.24 Stará radnice v popředí s Novou radnicí v pozadí

Foto: Magdaléna Čížová

Dolní náměstí města Vsetína patří do obchodní a společenské části města. Charakter náměstí můžeme zasadit zvláště do urbanismu 19. století. Poslední rekonstrukce náměstí byla provedena v roce 2002, jenž zachovala staré schéma

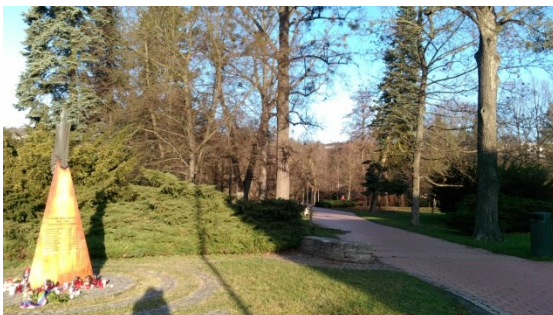
s dopravou po obvodech a parčíkem uprostřed, parkovou úpravou lemující alejové stromy. Svědectví identifikace lidí s místem dokládají výtvarné prvky inspirované lidovým uměním ve formě sgrafit Mikoláše Alše z roku 1896 a sgrafit Jana Kobzáně z roku 1927. (Baletka, 2008)

Obr. č.25 Dolní náměstí

Foto: Magdaléna Čížová

Na dolním náměstí je situován park Panská zahrada. Jedná se o největší park v rámci města Vsetín. Panská zahrada poskytuje pro obyvatele města nejen relaxační vyžití (je zde situován altán s rybníkem), ale rovněž slouží jako místo k realizaci kulturních akcí, které pořádá město Vsetín. Parkem prochází 18. poledník (nedaleko rybníka).

Obr. č.26 Vstup do parku (Panské zahrady) od náměstí Svobody

Foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 27 Panská zahrada

Foto: Magdaléna Čížová

Historie města Vsetín

První zmínky o městu spadají do roku 1297, kde se město nazývalo *Setteinz*. Bylo to město s mlýnem a kostelem. Roku 1308 patřilo město Vokovi z Kravař a postupně v těchto letech začala probíhat kolonizace města. Název města se změnil na *Wsetin*, což můžeme nalézt v dokumentech z roku 1396.

V 16. století se rozšířil ve městě chov koz a to z nedalekého Slovenska. Postupně se chov koz začal nahrazovat chovem ovcí, který byl pro město významný, což dokládá i znak města. O chov ovcí se starali valaši a toto označení se postupně vžilo jako obecné označení obyvatel regionu.

Obr.č. 28 Znak města Vsetín

Zdroj: Město Vsetín [online].

V polovině 15. století na lokalitě dnešního Horního města byla vystavěna tvrz. Tato tvrz byla později v 17. století přestavěna na zámek a dodnes je architektonickou ozdobou celého města. Jedním z pánů na Vsetínském zámku byl i Albrecht z Valdštejna.

Vsetín není primárně historické město, některá slohová období nejsou stavebně zachycena nebo zůstávají skryta. V 19. století a na začátku 20. století se zde uplatňovala elektická architektura, parafráze velkých slohů či kombinace jejich prvků. Pro město Vsetín je typická novorománská a novogotická architektura. Novorománskou a novogotickou mutaci historizujících fasád lze spatřit například na přestavbě Evangelického kostela Horního sboru od Michaela Urbánka a na Maštaliskách a farní budově u kostela Dolního sboru. (Baletka, 2008)

Folklór města

K městu Vsetínu neodmyslitelně patří lidový folklór. V roce 1943 vznikla na podnět cimbalisty Josefa Michálka ve Vsetíně cimbálová muzika a v roce 1948 se pro soubor vžil název *Valašský krúžek Vsacan* (folklorní spolek, fungující dodnes). Mezi významné osobnosti folklóru patří Zdeněk Kašpar a Jarmila Šuláková.

Obr.č 29 Cimbálová muzika VSACAN s primášem Rudou Dudou, r. 1952

Zdroj: HISTORIE – Folklorní spolek Vsacan. Folklorní spolek Vsacan [online]

Tento soubor získal za dlouholetou práci státní vyznamenání a jako první amatérský soubor reprezentoval naši vlast na Mezinárodním folklorním festivalu v Anglii – v Liangollenu v Severním Walesu. Zde byl soubor náležitě oceněn, neboť získal třetí místo v této mezinárodní soutěži, které se účastnilo 20 souborů z celého světa. (ČÁSTEČKA & TUČNÍK, HISTORIE – Folklorní spolek Vsacan. Folklorní spolek Vsacan [online])

II Empirická část

6 Srovnání výuky o regionu v ČR a ve Španělsku

Praktická část diplomové práce se zabývá komparací regionálních znalostí žáků primárního stupně základní školy - města La Coruña (Galicie, Španělsko) a města Vsetín (Valašsko, ČR).

V teoretické části uvádíme základní informace o oblastech Galicie a Valaška. V empirické části navazujeme na tyto informace a zaměřujeme se na znalosti, které by žáci měli vědět o svém rodném regionu, městu a jeho okolí. Uvedeme nejprve obecné informace o regionální výuce v ČR a ve Španělsku. Nastíníme přístup k regionální výuce v rámci jednotlivých základních škol. Uvedeme příklady didaktických pomůcek, které vyučující využívají k výuce o regionu a městu v něm.

Výzkumy byly provedeny na třech základních školách. Dvě vybrané základní školy se nacházejí ve městě La Coruña (Galicie) a jedna základní škola ve městě Vsetín (Valašsko). Výzkumné šetření na těchto školách bylo provedeno přibližně ve stejném časovém období - konec dubna a začátek června.

Veškeré informace o způsobu regionální výuky předkládáme především na základě pozorování výuky, osobní analýzy školy a třídy a rozhovorů s učiteli v rámci daných škol. Rozhovory s vyučujícími byly zaměřeny na učební postupy, metody při regionální výuce. Vyučující rovněž poskytli informace o didaktických materiálech a pomůckách k výuce o regionu.

U každé základní školy uvádíme učební pomůcky, didaktické materiály a formy výuky o regionu v rámci dané školy a třídy. Ostatní informace předkládáme na základě dostupných zdrojů – články, brožury a weby škol.

Čtenář diplomové práce si může udělat ucelenější představu o regionálním vzdělávání v ČR i ve Španělsku, neboť srovnáváme konkrétní dvě základní školy v rámci Španělska se základní školou v České republice. Základní škola ZŠ Rokytnice ve Vsetíně je státní školou stejně jako škola *CEIP Eusebio da Guarda* ve Španělsku. Třetí vybraná základní škola *Colegio Plurilingüe Compañía de Maria* je typem polostátní školy (částečně soukromá škola/educación concertada).

Cílem empirické části je komparace výuky a znalostí žáků o regionu ve Španělsku, oblasti Galicie a města la Coruña s ČR, oblasti Valaška a města Vsetína.

Ve své práci se také zabýváme porovnáním průběhu výuky o regionu v ČR a ve Španělsku. Výuka o regionu probíhá za výkladu učitele a práce v atlasech a učebnicích. Na některých školách i prostřednictvím vlastivědné exkurze městem.

Nestandardizovaný didaktický test, který jsme sami zkonstruovali, byl vždy koncipován pro danou oblast a dané město. Tedy ve Španělsku byl test zaměřen na oblast Galicie a města La Coruña. Pro ČR byl test zaměřen na město Vsetín a oblast Valašska. Byly srovnávány vědomosti žáků a orientace na mapě v rámci jejich rodné oblasti – kraje, autonomní oblasti. Při vyplňování didaktických testů žáci používali mapu a měli dostatečnou časovou dotaci pro jeho vyplnění.

6.1 Metodologie výzkumu

Výzkum

Hlavním cílem výzkumu je *provést komparaci znalostí žáků o svém regionu ve Španělsku a ČR.*

Dílčí cíle:

- Srovnat přístup učitelů k výuce o regionu ve Španělsku a ČR.
- Zjistit učební postupy a metody při regionální výuce a jejich vliv na znalosti žáků.
- Provést komparaci učebních postupů a metod ve Španělsku a ČR.
- Provést komparaci učiva o regionu v rámci učiva na 1. stupni ZŠ.
- Zjistit míru zapojení didaktických pomůcek (map, učebnic) při výuce o regionu.
- Zjistit rozsah probírání učiva o regionu v rámci vlastivědy.
- Srovnat vybavenost tříd i školy vzhledem k výuce o regionu v rámci ČR a Španělska.
- Porovnat dovednosti žáků práce s mapou v rámci ČR a Španělska.
- Provést komparaci základních znalostí žáků o svém regionu v ČR a ve Španělsku.

Výzkumný problém

Hlavním výzkumným problémem je: Zjistit znalosti žáků na konci 1. stupně v rámci výuky o svém regionu ve Španělsku a ČR a odhalit aspekty ovlivňující danou úroveň znalostí.

Dílčí výzkumné otázky:

Jaký rozsah učiva o regionu je náplní pro žáky 1. stupně ve Španělsku a v ČR?

Jakým způsobem jsou připraveny školy k výuce o regionu v ČR a ve Španělsku?

Do jaké míry může vybavenost tříd a školy ovlivnit znalosti žáků o svém regionu?

Do jaké míry mohou ovlivnit didaktické postupy učitele a pomůcky v hodinách znalosti žáků o svém regionu?

Projeví se na regionálních znalostech žáků schopnost práce s mapou díky zařazení této práce v hodinách?

Dokážou žáci odpovědět na základní otázky týkající se regionu, ve kterém žijí?

Pojetí výzkumu

Vzhledem našemu stanovenému výzkumnému cíli jsme zvolili **kvantitativní výzkum**. Výzkum byl proveden na třech školách, což umožnilo sběr poměrně velkého množství dat. Jednalo se o dvě zahraniční základní školy a jednu základní školu situovanou v ČR.

Výzkumná metoda

Jako výzkumná metoda ke sběru dat sloužil vzhledem k vytyčení našeho výzkumného problému didaktický test. Test byl vytvořen ve třech jazykových verzích – anglické (viz příloha č. 1), španělské (viz příloha č. 2) a české (viz příloha č. 3). Metoda didaktického testu byla zvolena, neboť dle Chrásky, umožňuje poměrně rychlé a ekonomické shromáždění dat od velkého počtu respondentů.“ (Chráska 2007, s. 164).

V našem výzkumu se jedná o celkem 93 vyplněných testů předložených na třech základních školách – *CEIP Eusebio da Guarda(la Coruña)*, *Colegio plurilingüe compañía de María(la Coruña)* a *ZŠ Rokytnice(Vsetín)*. Tedy dvě základní školy jsou situovány ve Španělsku a jedna v České republice.

Vytvořený test byl nejprve předložen ke kontrole vedoucí práce a následně byly některé otázky upraveny.

Didaktický test prověřuje znalost *základních budov a míst ve městě* – např. radnice, kostely, náměstí. Žák by také měl prokázat, že umí *pracovat s mapou* a zvládá vyhledat lokality ležící v daném regionu. Žák by měl být schopen nalézt na mapě *okolní vesnice*. Při vyplňování didaktického testu žák kroužkuje i vypisuje správné odpovědi. Některé otázky jsou směřovány i k *významným osobnostem* města a regionu.

Výzkumný vzorek a časový průběh výzkumu

Předmětem výzkumu jsou jevy (osoby, věci, procesy), běžně se však říká lidé, kteří se nazývají subjekty výzkumu a tvoří základní soubor (populaci). Výzkumník si určí základní soubor tak, aby odpovídal uplatnění jeho výsledku. (Gavora, 2000)

Výzkumný vzorek v naší práci je tvořen žáky posledního ročníku v rámci primárního vzdělávání, tedy žáků ve věku přibližně 11 let. Tito žáci odpovídají našemu 5. ročníku ZŠ a 6. ročníku ve Španělském království. U těchto žáků jsem již předpokládala jak dosažení základních znalostí o městě, ve kterém školu navštěvují, tak i dosažení základních znalostí o regionu, do kterého město náleží.

Didaktický test byl předložen výzkumnému vzorku v přibližně stejném časovém období. Na konci měsíce května byl předložen ve Španělsku, a to ve dvou typech základních škol –*educaciéon pública/ státní typ školy* a *educaciéon concertada/polostátní typ školy* a na začátku měsíce června byl předložen žákům na základní škole v ČR. Celkový počet žáků (patřící do jedné oblasti) byl přibližně vyrovnaný viz tabulka

Tabulka č. 5: **Počet respondentů v rámci jednotlivých ZŠ**

Název ZŠ	CEIP Eusebio da Guarda	ColegioPlurilingüeCompañía de Maria	ZŠ Rokytnice
Počet respondentů	27	25	43

Každý žák měl na vyplnění testu dostatečnou časovou dotaci - téměř celou vyučovací hodinu, pokud byla potřeba. Žáci měli k dispozici mapu, kterou mohli využívat v lavici. Při vyplňování testu žák kroužkuje i vypisuje správné odpovědi.

7 Rozbor a popis jednotlivých ZŠ – Španělské království, Česká republika

V následujících kapitolách budou předloženy základní informace o jednotlivých základních školách, ve kterých bylo provedeno výzkumné šetření.

Výzkum byl proveden na školách:

- **Colegio Plurilingüe Compañía de Maria** (částečně soukromá škola/*educación concertada*).
- **CEIP Eusebio da Guarda** (státní škola/*educación pública*).
- **Základní škola Rokytnice** (státní škola)

7.1 Colegio Plurilingüe Compañía de Maria

Colegio Plurilingüe Compañía de Maria je polostátní/*educación concertada* církevní dvojjazyčnou základní školou, která se nachází ve městě La Coruña. Jak jsem již uvedla, díky téměř tříměsíční praxi jsem mohla zjistit dostatek informací o škole, jejím chodu a výuce.

Tato škola spadá pod síť škol stejného typu, jejíž historie začala ve Francii a později se rozšířila i do Španělska. Zakladatelem první takové školy byl Xoany de Lestonnac. Deset let po jeho smrti založili mniši pocházející z francouzského města Béziers první školu tohoto typu, a to v Barceloně. Mezi hlavní myšlenky tehdy patřilo vzdělávání dívek integrací do škol. Mniši, kteří pobývali v Barceloně, později založili nadaci a díky ní poté začali vznikat podobné školy po celém Pyrenejském poloostrově. Tato síť škol vychází částečně z náboženské ideologie, což kromě historie můžeme spatřit i v heslu, která tato síť škol má:

“evanxelizear como educadoras a oservizo da fequefrutifica en obras de xustiza“

“Evangelizujte, jakožto vychovatelé ve službách víry a prostřednictvím uskutečnění práce a spravedlnosti.

Vzhledem k historii tohoto komplexu škol nás nepřekvapí důraz na dvojjazyčnou výuku, kdy některé předměty už na prvním stupni probíhají v anglickém jazyce.

Škola spolupracuje s rodiči a s dobrovolníky, kteří se podílejí na organizaci projektů a mimoškolních aktivit pro žáky. Jeden z hlavních cílů, který si škola klade, je vzdělávání žáků pro život a profesionální přístup v oblasti vzdělávání žáků. Škola zdůrazňuje vzdělávání pro chlapce i dívky, bez ohledu na jejich pohlaví a naopak s přihlédnutím k jejich zájmům, nadání a jejich budoucí kariéře. Vzdělávání je tedy orientováno především na žáka a učivo – *Construimos, Con sentido, Contigo/stavíme, se smyslem, s tebou*, což přesněji znamená, že škola nabízí analýzu žakovy profilace s ohledem na jeho zájmy a vytváří jeho vzdělávací cestu s ohledem na edukační prostředky dostupné v Galicii (La Coruña). Principem vzdělávání je pro tuto školu *educación para la vida/vzdělávání pro život*. To také nutně souvisí s vizí školy, což je

vzdělávání s ohledem na skutečný svět a s pomocí moderních technologií (např. ICT, vícejazyčného vyučování a začleňování nových projektů).

Mezi tyto projekty nabízené školou řadíme např. E digitální projekt. Tento projekt zajistí výuku pomocí digitální knihy a tím rozvoj výukové činnosti z prostředí virtuálního učení. Studenti by měli mít přístup k materiálu vybranému učitelem, a to jak prostřednictvím internetového připojení (online režimu), tak prostřednictvím netbooku (režim offline).

Dalším projektem, který škola uskutečňuje, je projekt „já“. Tento projekt upozorňuje na nezastupitelnou úlohu dýchání, relaxace, ticha, gest a uvědomění si vlastního vnitřního světa ve vzdělávání. Cílem projektu je zvýšení sebevědomí žáků a jejich uvědomění si sebe sama. Obsahem je jak tělesná práce s žáky, tak i emocionální rozvíjení žáků.

Projekt *IntegraTIC* je projektem snažícím se o začleňování nových technologií do výuky. S novými technologiemi se žáci setkávají v běžném životě, a proto je školou tento projekt shledáván významným. Projekt se zaměřuje na podporu získávání informací pomocí technologií.

Obr. č. 30 Colegio Plurilingüe Compañía de María, vstup do školy

Foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 31 Třída v rámci 1.stupně ZŠ (Colegio Plurilingüe Compañía de Maria)

Foto: Magdaléna Čížová

7.1.1 Výuka na dané škole, osobní zkušenosti z praxe

Škola je vybavena specifickými učebnami, jako je jazyková učebna (viz. obr. 32), učebna výtvarného umění a hudby. Dále škola poskytuje laboratoř fyziky, chemie a poskytuje knihovnu a počítačovou učebnu. Žáci mají také možnost sportovních aktivit prostřednictvím venkovního hřiště.

Jak jsem již uvedla, na této škole jsem se účastnila téměř tříměsíční praxe. Navštěvovala jsem především výuku hodin angličtiny rodilého mluvčího Cartera Howarda. Přestože jeho cílem nebylo původně učit, v dnešní době by tuto práci, dle jeho slov, za žádnou jinou neměnil. Jeho metody a postupy ve výuce byly velmi praktické.

Vzhledem k tomu, že škola dbá na individuální přístup a jazykovou výuku, probíhaly hodiny ve třídě s menším počtem žáků a menší časovou dotací, přibližně 10 žáků na 25 minut. Hodiny probíhaly téměř pouze v anglickém jazyce, neboť jedním z pravidel, které Carter razí, je žádné mluvení v rodném jazyce, pouze v angličtině. Dalším pravidlem, kterým se při výuce řídí, je, že každý žák se dostane ke slovu alespoň třikrát během hodiny.

Obr. 32 učebna sloužící k výuce anglického jazyka

foto: Magdaléna Čížová

7.1.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu

Navštívila jsem také vyučování pod vedením vyučující Montse. Zaměřila jsem se na 6.ročník této základní školy a zabývala jsem se jejich výukou o Galicii a městu La Coruña. Tato třída ale zmíněné učivo již probírala minulý školní rok, tedy v 5.ročníku (tento ročník odpovídá 6.ročníku). Dle vyučující se již žáci tímto učivem v 6.ročníku nezaobírají, a to ani ve formě opakování.

Třída je vybavena interaktivní tabulí, kterou využívají i při hodinách výuky o regionu. Je zde zavěšena mapa Španělska, ta je ale spíše pouze rozdělením jednotlivých částí země. Další didaktickou pomůckou jsou učebnice, ve kterých ale učivo o této autonomní oblasti není příliš obsaženo.

Pokud třída probírá učivo zaměřené na region či město, probíhá výuka v učebně, ve které jsou k dispozici zavěšené mapy Španělska a případně autonomního společenství Galicie. K výuce učitelé využívají výukových programů na interaktivní tabuli.

Při vyplňování dotazníků se mohou žáci podívat na mapu zobrazenou na interaktivní tabuli a popřípadě mohou pracovat i se svou mapou v lavici.

Obr. č. 33 Třída při vyplňování dotazníků

foto: Magdaléna Čížová

7.2 CEIP Eusebio da Guarda

Tato škola je státním typem školy, tzv. *educación pública*. Škola poskytuje základní i preprimární vzdělání žáků, dále také poskytuje vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato škola se nachází přímo v centru města La Coruña a je umístěna na náměstí. Díky tomu poskytuje žákům možnost hry na hřišti situovaném před školou.

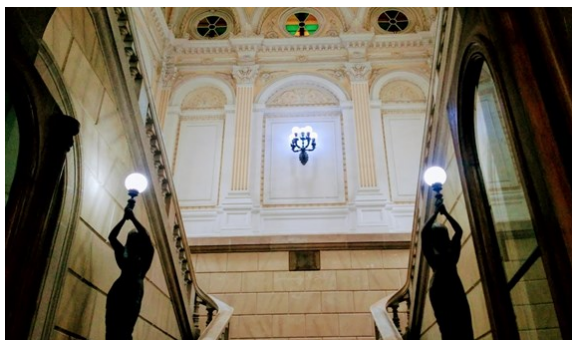
Škola na svém webu neprezentuje mnoho informací o sobě, spíše informuje o aktivitách školy (Den proti genderovému násilí, výroba zdravého občerstvení žáky). Ve škole najdeme učebny pro výuku hudební výchovy, dějepisu, zeměpisu a vlastivědy. Dále laboratoř k výuce fyziky a chemie.

Velká část budovy školy je vybavena mapami světa, jež zobrazují, jak se měnilo uspořádání světa v průběhu staletí a let (viz. obr. 36). Mapy jsou zaměřeny především na vývoj Evropy a Španělska. Žáci si tedy mohou všimnout například měnících se hranic států. Kromě map jsou zde vyobrazeni i panovníci a samozřejmě výtvarná díla žáků.

Obr. č. 34 CEIP Eusebio da Guarda

foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 35 Pohled z přízemí školy

foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 36 Mapy Evropy ve škole

foto: Magdaléna Čížová

7.2.1 Výuka na dané škole, osobní zkušenosti z praxe

Kromě výuky hodin vlastivědy jsem měla možnost navštívit hodiny hudební výchovy. Hudebna je velmi dobře vybavena (viz obr. 37) a je uzpůsobena i pro tanec žáků. Při výuce učitelé využívají interaktivních tabulí a hudebních nástrojů. Všichni žáci se učí hrát na flétny včetně žáků s individuálním studijním plánem, kteří mají asistenta pedagoga, který se jim v průběhu hodiny věnuje.

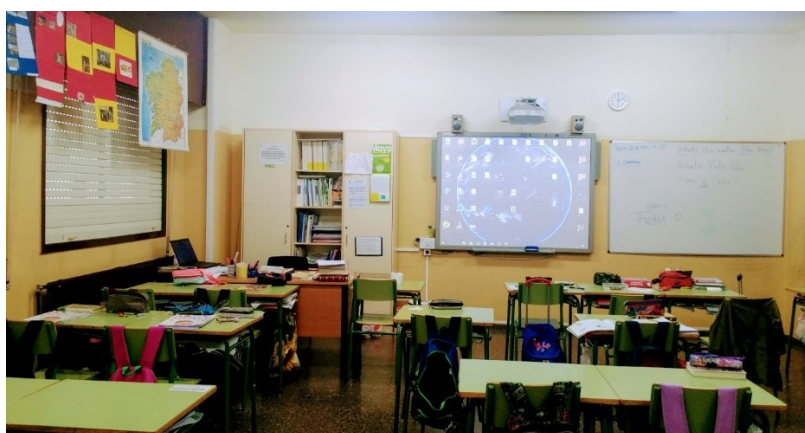
Obr. č. 37 hudebna a její vybavení

Foto: Magdaléna Čížová

7.2.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu

Výuka vlastivědy a výuka o regionu a městu La Coruña probíhá ve specializované učebně (obr.38,39). Tato učebna je vybavena mapou Španělska a mapou, na které je vyobrazena Galicie. Dále jsou zde vystaveny práce žáků, tedy jejich projekty na téma Španělsko, Galicie a La Coruña.

Učebna je dále vybavena interaktivní tabulí, na které žáci velkou část vyučovací jednotky pracují. V zadní části učebny jsou umístěny počítače pro vyhledávání informací a dále další mapy Španělska a Galicie (Obr.39).

Obr.č.38 Učebna k výuce vlastivědy

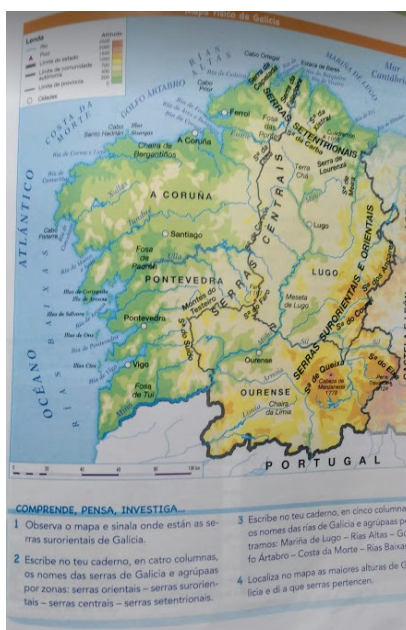
Foto: Magdaléna Čížová

Obr. č. 39 Zadní část učebny

Foto: Magdaléna Čížová

V učebnicích pro 6. ročník nalezneme základní informace o Galicii. Žáci mají v učebnici vyobrazený region Galicii, jeho města a vesnice. Dále je v mapě vyobrazeno vodstvo. Mezi další základní informace, které poskytuje učebnice, je počet obyvatel města La Coruña a informace týkající se hlavního města Galicie (Santiago de Compostela). Pro žáky 6.ročníku je toto učivo spíše opakováním a upevněním jejich znalostí o regionu z 5.ročníku.

Obr. č. 40 Ukázka učiva o Galicii v učebnici

Foto: Magdaléna Čížová

Žáci se dle této učebnice naučí pracovat s mapou, díky čemuž si zopakují, kde Galicie leží v rámci Španělska a také že jejich region částečně sousedí s Atlantským oceánem nebo Portugalskem. Učebnice žáky vede k samostatné práci, kdy se mají podívat na mapu v učebnici a určit, co leží na severu, východu, jihu a západu od Galicie. Dalším úkolem pro žáky je vypisování řek a pohoří v rámci regionu. Všechny tyto úkoly jsou rozděleny na čtyři části (obr. 40).

Poslední strana učiva o Galicii se věnuje popisu pohoří a vodstva (obr. 16). Nalezneme zde například základní popis hornin, které se v Galicii nacházejí, s důrazem na "zvlněný povrch země" a dále jsou představeny hory a pohoří Galicie s uvedenou nadmořskou výškou jednotlivých pohoří, což je doprovázeno fotografiemi. Poslední částí učiva o Galicii je vodstvo. Zde učebnice žákům přiblíží například Costa de Morte a A Mariña de Lugo (známá pobřeží Galicie) a Rías Baixas (sérii čtyř ústí řek, nacházejících se na jihozápadním pobřeží Galicie).

Učivo, které se zabývá výkladem o městu La Coruña, je probíráno v předchozím ročníku. Dle vyučujícího není potřeba toto učivo opakovat a probírá se pouze podrobněji učivo o Galicii.

Učivo o regionu se žáci učí především v 5. ročníku (ten odpovídá náplni a věkem žákům 4. ročníku v ČR). Výuka je nejprve zaměřena obecně na Španělské království a později se žáci dostávají k jednotlivým autonomním oblastem. Žáci se o Galicii učí prostřednictvím výkladu učitele a mapy. Učitel s žáky probírá polohu oblasti v rámci celého Španělska, poukazuje na hranici Galicie s Portugalskem.

Výuka o Galicii dále probíhá v rámci projektů (obr. 38, 39), které žáci realizují a které visí na stěně ve vlastivědné učebně. Žáci si tyto projekty vytvářejí samostatně doma a vyhledávají informace na internetu, případně v knihách.

Dalším způsobem výuky je interaktivní tabule, na které je učivo žákům zprostředkováváno. Žáci tak mohou pracovat pomocí výukových programů sítě škol CEIP. Žáci při práci vidí vzdálenosti na konkrétní mapě. Na mapě jsou zaznačeny také některé školy CEIP, které mají k dispozici tyto výukové programy. Pomocí šipek znázorňujících vzdálenosti od jednotlivých měst si mohou žáci uvědomit jejich polohu v rámci Španělska.

Součástí tohoto tématu je také představení typického klimatu pro Galicii (Obr.41). Zobrazeny jsou oceány a moře obklopující Španělsko.

2. - Look at the scale. Measure and calculate the distance in kilometres between...

- a. Madrid and Zaragoza.
- b. Valencia and Murcia.
- c. Seville and Badajoz.
- d. A Coruna and Malaga.

Obr. č. 41 Ukázka z výukového materiálu pro 5.ročník, poloha měst Obr.č. 42 ukázka z výukového materiálu pro 5.ročník, klima

zdroj: EGEA André , 5 TH GRADE NATURAL SCIENCE [online]

7.3 Základní škola Rokytnice Vsetín

Jakožto školu zastupující ČR v mé diplomové práci jsem vybrala Základní školu Rokytnice ve Vsetíně na Valašsku. Škola byla založena v roce 1979. Nachází se nad sídlištěm Rokytnice v klidném přírodním prostředí. V okolí školy se rozprostírají lesy.

V dnešní době se škola profiluje do dvou oblastí, a to do oblasti informačních a komunikačních technologií a do oblasti přírodovědných předmětů a ekologie. Tato škola je zapojena do mnoha projektů např. *Světová škola*, *GLOBE*, *Fair Trade*, *Edison*.

Světová škola je projektem, díky kterému globální témata tvoří přirozenou součást výuky na škole. Žáci se pod vedením pedagogů zabývají světovými problémy, ale také identifikují místní problémy s globálním přesahem. Nejméně jedenkrát za rok je díky tomuto projektu na škole uspořádána akce pro žáky a případně jejich rodiče za spolupráce místní partnerské organizace. V dnešní době v ČR existuje osmdesát čtyři mateřských, základních a středních škol zapojených do tohoto projektu a téměř dvě stovky dalších škol z Evropy. Základním heslem tohoto projektu je podpora vzdělávání a příprava žáků na reálný život v globalizovaném světě. Heslo zní: uč se – zjišťuj – jednej.

GLOBE je projektem, který učí žáky bádát nad přírodou a přírodními zákonitostmi. Žáci se učí a trénují výzkumné dovednosti a ty následně využívají při své vlastní badatelské činnosti. Na výzkumy, které žáci provádějí, navazují konkrétní akce, které slouží ke zlepšení životního prostředí. Žáci, respektive jejich vedoucí projektu sdílejí výstupy výzkumů v mezinárodní databázi.

Fair Trade je způsob obchodu, který se snaží o podporu znevýhodněných pěstitelů, řemeslníků i zaměstnanců z rozvojových zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Díky tomuto projektu a úsilí jak žáků, tak i vedoucího projektu na této škole, byl městu Vsetín udělen titul *Fairtradové město*. Také samo město se významně snaží o podporu tohoto způsobu obchodu.

Kromě těchto projektů je škola dále zapojena do *Šance pro děti se SVP*, *Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi*, *Vzdělávání, Inkluze a mimoškolní činnost*, *Jazyková vzdělanost a čtenářská gramotnost*, *Dřeviny a ptáci v zahradě*, *Podpora ICT a jazykové vzdělanosti*, atd.

Škola také více než pět let spolupracuje s *MENSA ČR* a nadaní žáci tak mají možnost navštěvovat klub *MENSA*. Kromě toho škola také spolupracuje s Valašským hokejovým klubem. Škola se snaží vytvořit podmínky pro žáky, kteří navštěvují hokejový klub.

Tato základní škola také poskytuje poradenství pro žáky se specifickými poruchami učení či pro děti jinak znevýhodněné. Dále poskytuje poradenství i v oblasti budoucího povolání. Škola spolupracuje s pedagogickou poradnou, a tak může pro žáky sjednat konzultace v jejím zařízení.

7.3.1 Výuka na dané škole

Tím, že je tato škola orientována na informační technologie a přírodovědné předměty, je výuka žáků posílena o hodiny informatiky a hodiny přírodovědných předmětů. Škola má také zařízenou učebnu přírodovědnou, informační i hudební.

Žáci se učí v učebně informatiky jednou týdně od 4. do 9. třídy. Žáci se kromě základních úkonů na počítači naučí základům programování a robotiky. Mezi další dovednosti patří psaní všemi deseti či vyučování pomocí e-learningu.

V rámci přírodních věd žáci pracují s mikroskopem, účastní se přírodovědných exkurzí a jsou zapojeni do projektu *GLOBE*. V rámci projektu se žák naučí získávat data z přírody a následně je zpracovávat. Žáci se také učí ve venkovní učebně a částečně se starají o pozemek školy.

Vztah žáků k životnímu prostředí se rozvíjí již od 1. třídy pomocí tematických dnů na škole. Starší žáci, především na druhém stupni, se poté zapojují do projektů zmíněných výše.

7.3.2 Průběh výuky a didaktické pomůcky při výuce o regionu

Vyučující v ZŠ Rokytnice využívají k výuce o regionu a městu Vsetín učebnice nakladatelství Nová škola. K dalším didaktickým pomůckám patří fotografie města Vsetína, tvoření projektů s žáky a případná prohlídka města. V předcházejících letech vyučující zařídili pro žáky prohlídku města pomocí autobusové dopravy. Prohlídka města byla vždy doplněna výkladem učitele.

Popis výuky v rámci jednotlivých ročníků

Základní škola začíná s výukou o městu Vsetín a regionu již v 2. ročníku. Jedná se o základní informace, tj. název města a jeho umístění v rámci ČR. Žák se dozvídá, že s územím Valašska a města Vsetína je úzce spjat chov ovcí a koz. Vyučující zmíní první obyvatele, kteří přicházeli na Valašsko, a seznámí žáky s obydlím těchto příchozích.

Tato výuka je velmi spjata se školou, žáci se tedy mají orientovat, ve které části města se škola nachází a jak se od školy dostat k domovu. Toto učivo také souvisí s tématy jako je dopravní výchova a náš domov a obec. Tato témata jsou vyučována prostřednictvím učebnice, kdy je žákovi předložena předloha, na které vidí školu a okolí. Žák se dále seznamuje s pojmy sídliště, centrum města a okolí města.

Učivo, které se týká města Vsetína a Valašska, se probírá s didaktickými pomůckami – fotografie města Vsetína a Valašska. Dále se žák učí orientaci ve městě, a to prostřednictvím významných budov města. Žák by se měl seznámit s budovou městského úřadu, kostelem, náměstím, většími obchody a nádražím. Tato výuka je realizována prostřednictvím obchůzky po městě s učitelem.

Ve 3. ročníku se učivo o regionu dále prohlubuje a navazuje na učivo předchozího roku. Žák se znovu seznamuje s budovami města, ale s větším množstvím a vztahem k historii. Žák se tak dozvídá, která budova je vyzdobena kresbou Mikoláše Alše a do jakého uměleckého slohu můžeme kterou budovu zařadit. Pomocí historických fotografií se podívají na proměny města v průběhu let. Žáci mají také za úkol si vyrobit svůj projekt města Vsetína, jehož součástí by měly být fotografie významných budov ve městě.

Nedílnou součástí výuky je i prohlídka města Vsetín za výkladu učitele. Dále si s žáky objasňují pojmy město a vesnice. Pokud jsou někteří žáci z vesnice, představí ji pomocí fotografií a svého výkladu. Učitel se společně s žáky snaží poukázat na rozdílnost města a vesnice. Žáci vytvářejí projekty, kdy donesou do školy fotografie města. Nedílnou součástí učiva je také umístění města v rámci Zlínského kraje.

V učebnici pro 3. ročník najdeme učivo o městu a regionu zastoupeno v kapitolách *Místo, kde žijeme* a *Naše obec* (zde je ukázáno město Praha). V těchto kapitolách ale nenalezneme nic o městu Vsetín nebo Valašsku. A proto musí vyučující vyvinout svoji vlastní iniciativu ve výuce a vytvořit vlastní obsah k daným tématům.

Ve 4. ročníku učiva obecně přibývá a žáci se opět setkává s učivem v rámci kapitol: *Domov, v němž žijeme*, *Naše nejbližší okolí* a v rámci dějepisného učiva si zopakují osídlení Valašska. Ve 4. ročníku je učivo spíše zaměřeno na Českou republiku a hlavní město Prahu a na větší město Brno. Je přiblížena příroda ČR a její oblasti. V kapitole *Oblasti České republiky* jsou vyzdvíženy města Praha, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Ostrava, Olomouc, Opava a Zlín. Město Zlín, které je nejbližší Vsetínu, je v rámci učebnice zmíněno pouze okrajově.

O městu Vsetín a Zlínském kraji je tedy nutno vlastní opakování. Vyučující žáky znovu seznamuje s polohou města, jeho budovami a krátce s jeho historií. Očekává se tedy vlastní iniciativa ze strany učitele, který určí potřebný rozsah probíraného učiva týkajícího se regionu a města Vsetína. Vyučující si připravuje prezentaci o městu, připomíná hlavní budovy města a případně významné malíře, kteří se o malbu budov zasloužili. Dále učitel připomene krátce historii města, ale pouze a především připomene chov ovcí, který je pro Valašsko typický. Hloubka a míra probíraného učiva o Vsetíně a Valašsku ale záleží na časových možnostech dané třídy.

V 5. ročníku může být toto učivo zastoupeno v kapitole – *Místo, kde žijeme*. V této kapitole jsou probírány jednotlivé kraje ČR. Je zde tedy zmíněný Zlínský kraj. Regionální tematikou se již příliš v tomto ročníku žáci nezabývají. Pokud ano, je to z vlastní iniciativy učitele.

8 Didaktický test

Struktura didaktického testu

Didaktický test obsahuje celkem *15 otázek* a *8 fotografií daného města* (Vsetín, La Coruña). Jde o položky *dichotomické* – uzavřené, výběrové i otevřené. Položky, které jsou zastoupeny v dotazníku, byly vybrány na základě prostudování *RVP ZV* (2013) a očekávaných výstupů žáků a klíčových kompetencí. Položky byly rovněž vybrány na základě prostudování odborné literatury – Chráška (2010).

Obsah didaktického testu pro zahraniční žáky byl konzultován s profesory na zahraniční univerzitě - *Universidade da Coruña*. Konzultace sloužila především k ucelnější představě o výuce regionálního učiva na tamějších základních školách.

Struktura didaktického testu (viz přílohy č. 1,2,3) je složena ze dvou částí:

- *práce s mapou a orientace ve městě*
- *část vědomostní.*

V oblasti vědomostní má žák prokázat základní znalosti o svém městě, ve kterém žije, případně navštěvuje školu. Dále jsou zde i otázky týkající se regionu, ve kterém se město nachází. Otázky jsou koncipovány takovým způsobem, aby odpovídaly předpokládaným základním vědomostem žáka pátého ročníku v ČR a šestého ročníku ve Španělsku. Tedy vědomostem žáka na konci primárního vzdělávání.

Didaktický test prověřuje znalost *základních budov a lokalit ve městě* – např. náměstí, radnice, kostel. Žák by také měl prokázat, že umí *pracovat s mapou*, tedy dokáže vyhledat lokality ležící v daném regionu. Žák by měl být schopen nalézt na mapě *okolní vesnice*. Některé otázky jsou směřovány i k *významným osobnostem regionu a města*.

9 Výsledky žáků na jednotlivých ZŠ

V následující kapitole jsou předloženy výsledky výzkumu provedeného ve třech základních školách v rámci prvního stupně. Didaktické testy z jednotlivých základních škol byly zpracovány tak, že se v položkách odpovědi vždy sečetly, zanesly do přehledné tabulky a následně vyhodnotily jako procentuální podíl do sloupcových případně spojnicových grafů. Po vyhodnocení jednotlivých položek se ve výsledcích hledaly největší rozdíly či shody u jednotlivých škol.

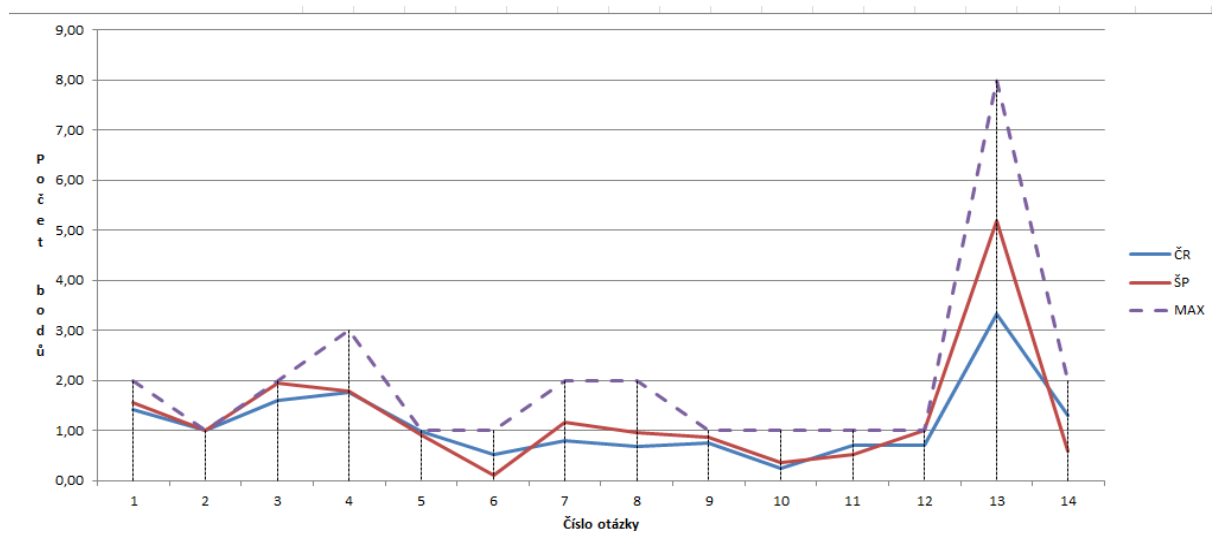
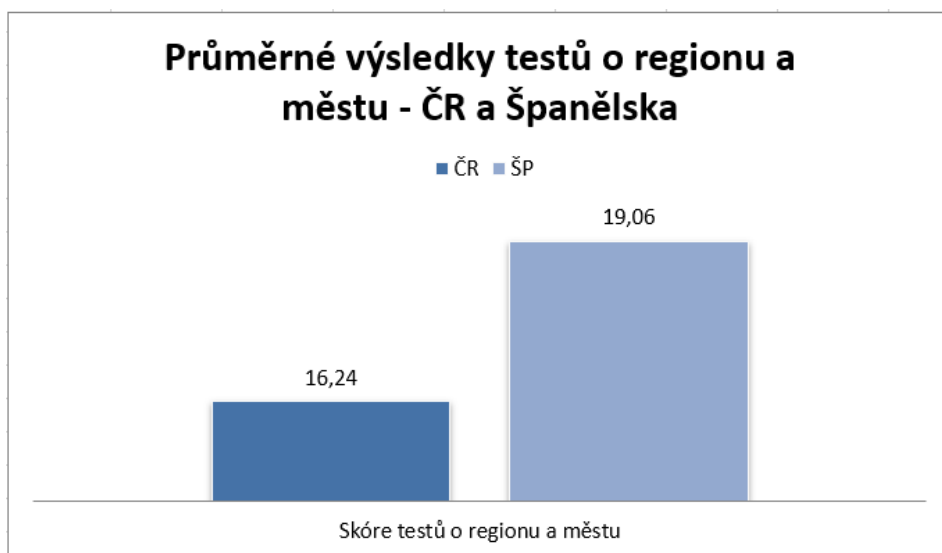
Nejprve uvádíme výsledky didaktického testu, jakožto celku (část obecných vědomostí o regionu a městu v něm, orientace na mapě, poznání budov ve městě). Maximální počet bodů, kterého mohli žáci dosáhnout, byl **28**.

V druhé části jsou uvedeny *výsledky žáků na jednotlivých školách*, výsledky výzkumu v rámci *obecných vědomostí o svém regionu a městu* (maximální počet bodů 11) a výsledky v rámci *orientace na mapě a orientace ve svém městě* (maximální počet bodů 16).

9.1 Průměrné výsledky testů o regionu a městu – ČR a Španělsko

Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko

Zde uvádíme výsledky žáků v rámci ČR a Španělska. Z grafů je jasně viditelný přibližně tříbodový náskok u žáků ze španělských škol.

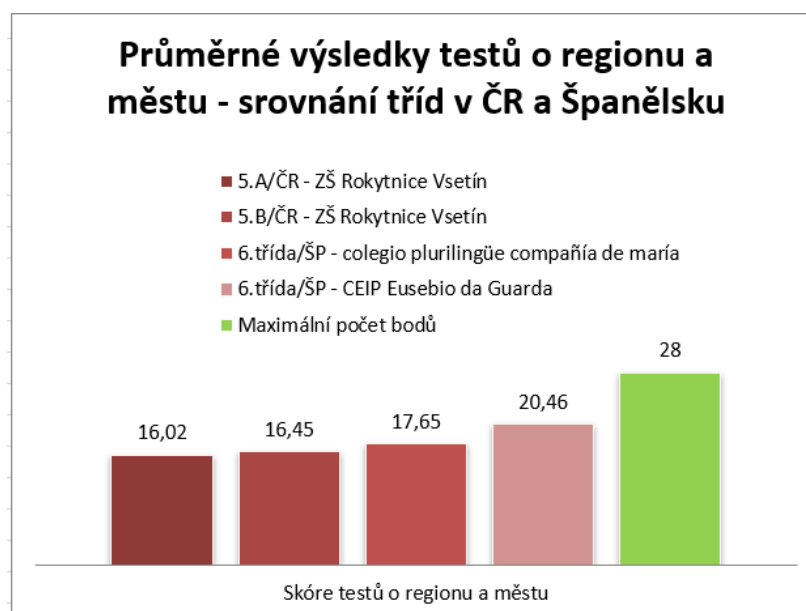
Spojnicový graf dokládá výsledky v rámci ČR a Španělska. Z grafu lze pozorovat maximální počet dosažených bodů v rámci jednotlivých otázek z dotazníku.

Lze konstatovat, že žáci ze Španělska si vedli celkově lépe a u některých otázek dosáhli maximálního počtu bodů.

Průměrné výsledky testů o regionu a městu – srovnání tříd v ČR a Španělsku

Další grafy uvádějí dosažené hodnoty v rámci jednotlivých tříd na školách. Obě třídy na základní škole v ČR dopadly velmi podobně. Žáci ze školy *Colegio Plurilingüe Compañía de María (La Coruña, polostátní škola)* dopadli přibližně jen o jeden bod lépe, než žáci ze *ZŠ Rokytnice (Vsetín, státní škola)*.

Nejlepších výsledků dosahuje škola *CEIP Eusebio da Guarda (státní škola)*. Žáci této školy dosáhli přibližně v průměru o čtyři body více než žáci ze ZŠ Rokytnice a přibližně o dva body více než žáci z *Colegio Plurilingüe Compañía de María (La Coruña)*.

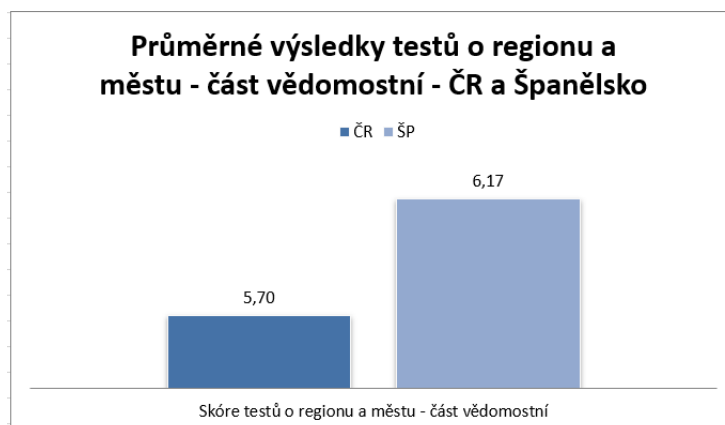
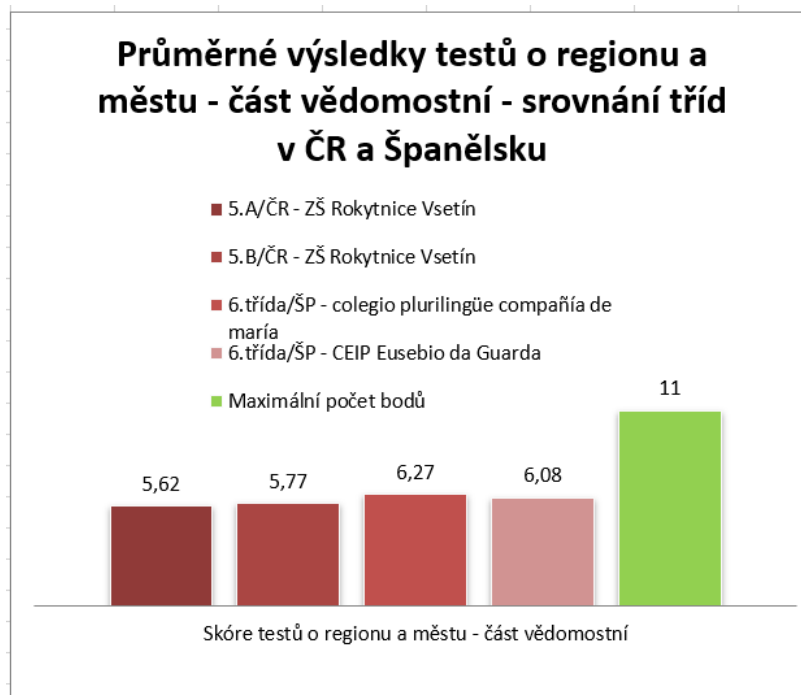
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko – část vědomostní

Tato část dotazníku se zaměřovala především na základní informace týkající se města a regionu/autonomní oblasti. Žáci měli prokázat tyto znalosti a napsat/vybrat z nabídky:

- jméno starosty a počet obyvatel města
- vypsát kulturní akce pořádané ve městě
- prokázat povědomí o osobnosti známé pro danou oblast (Galicie, Valašsko)

- znalost znaku města
- napsat typický/é hudební nástroje pro danou oblast

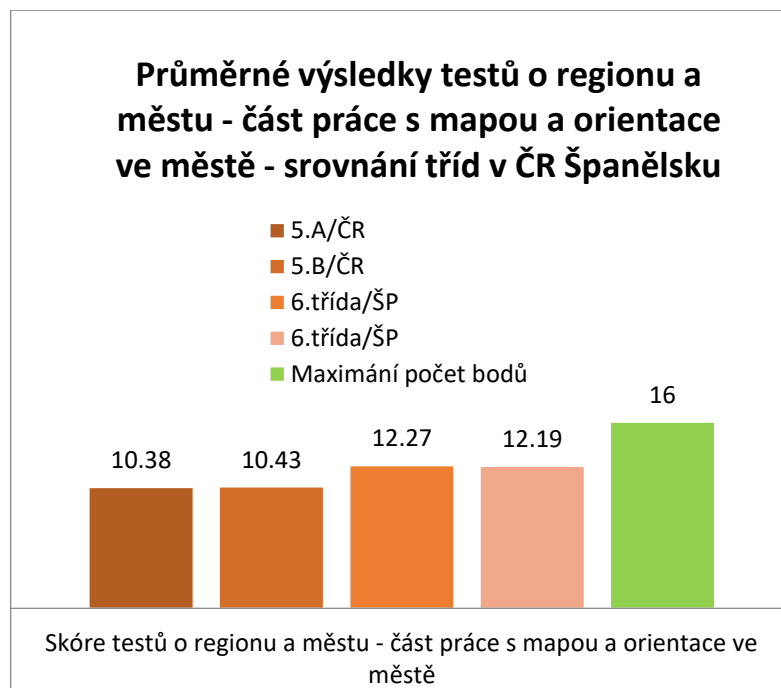
Výsledky grafu ukazují, že se žáci na jednotlivých školách v oblasti vědomostní příliš neliší.

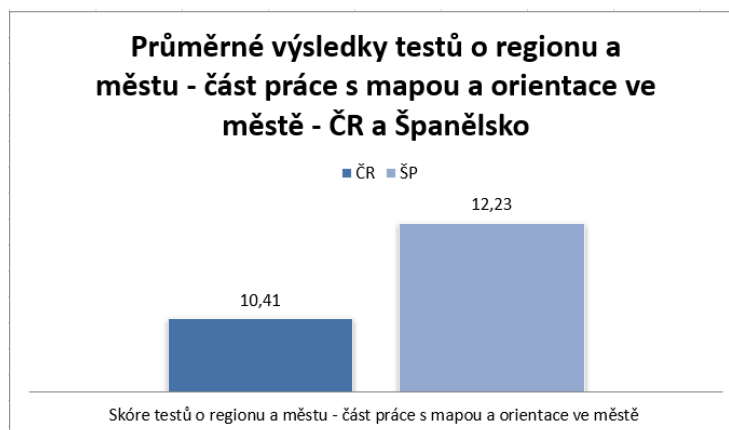
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko – část práce s mapou a orientace ve městě

V této části žáci prokazovali, do jaké míry dokážou pracovat s mapou a zda poznají z fotografie základní budovy města. Grafy poukazují na rozdíl přibližně dvou bodů v rámci jednotlivých tříd.

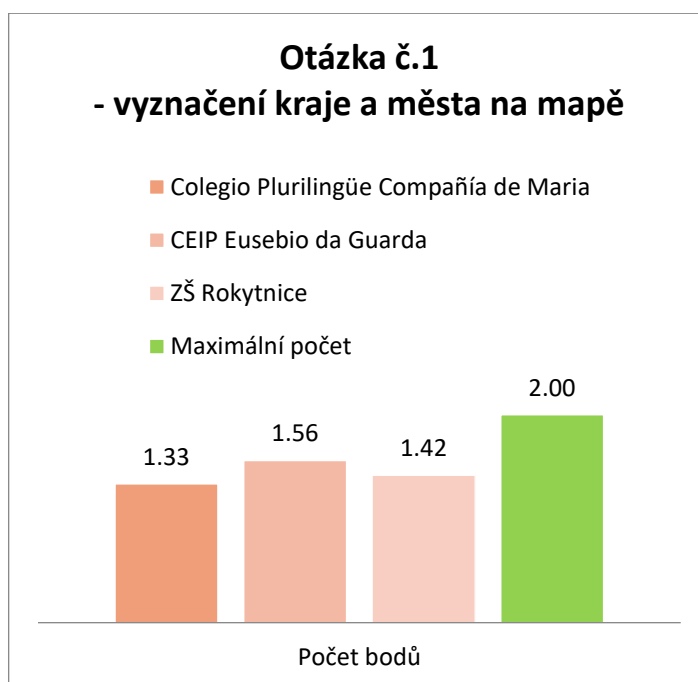

Z grafu vyplývá, že třídy zastupující Španělsko si vedou lépe v práci s mapou a orientací ve městě. Tento fakt budeme moci lépe pozorovat v následujících grafech, které budou poukazovat na znalosti žáků u konkrétních otázek (kap. 8.3 Výsledky jednotlivých položek z dotazníku).

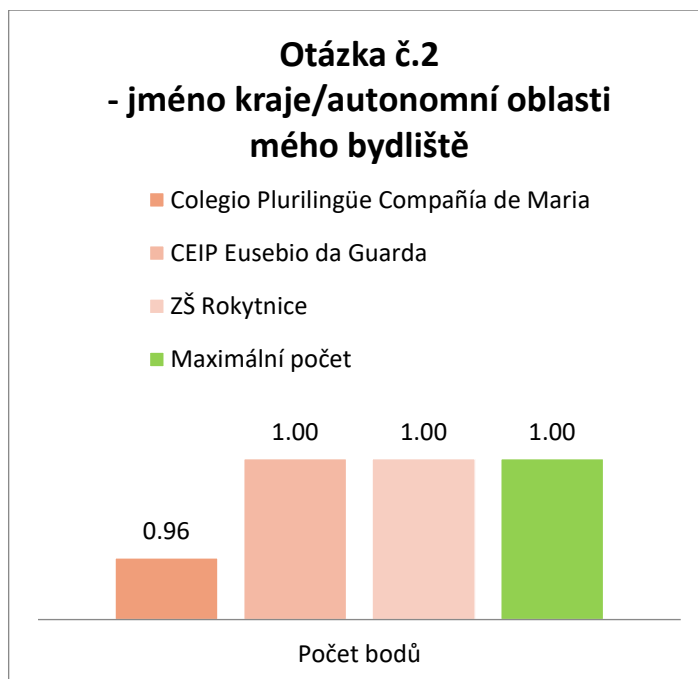

9.2 Výsledky jednotlivých položek z dotazníku

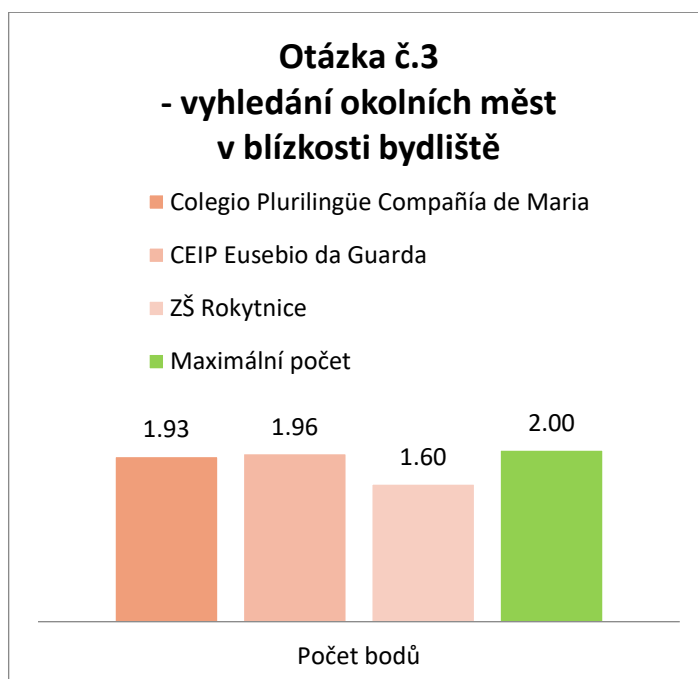
Na následujících grafech můžeme vidět, jak si žáci na jednotlivých školách vedli při řešení otázek v didaktickém testu (v rámci příloh lze prostudovat celý test – příloha č. 1,2,3). Grafy udávají maximální počet, kterého mohli žáci dosáhnout v rámci dané otázky.

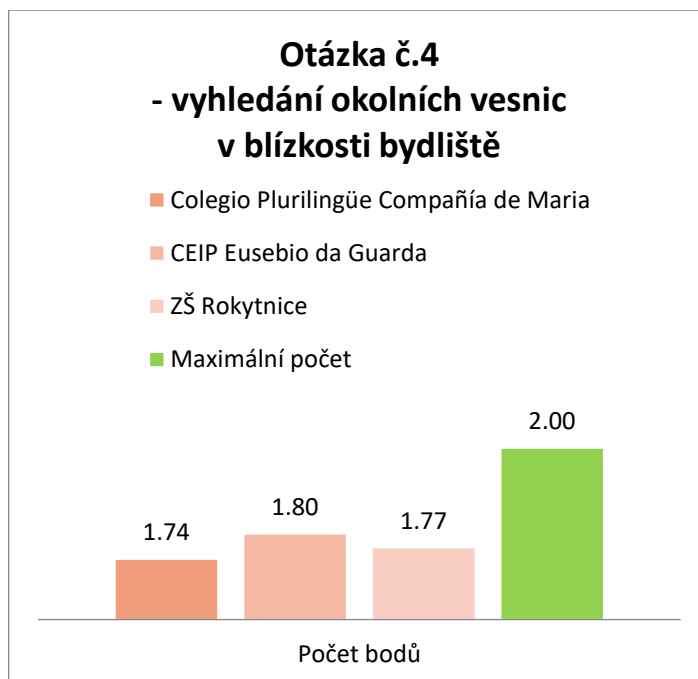
Z grafu vyplývá, že nalézt na mapě svůj kraj a vyznačit v něm své město není pro přibližně polovinu žáků náročné.

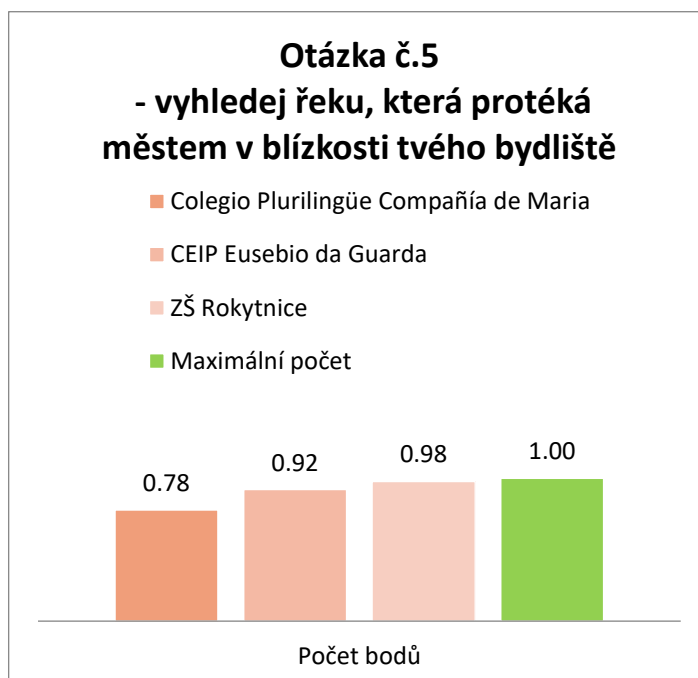
Téměř všichni žáci ze všech škol znají název svého kraje či autonomní oblasti.

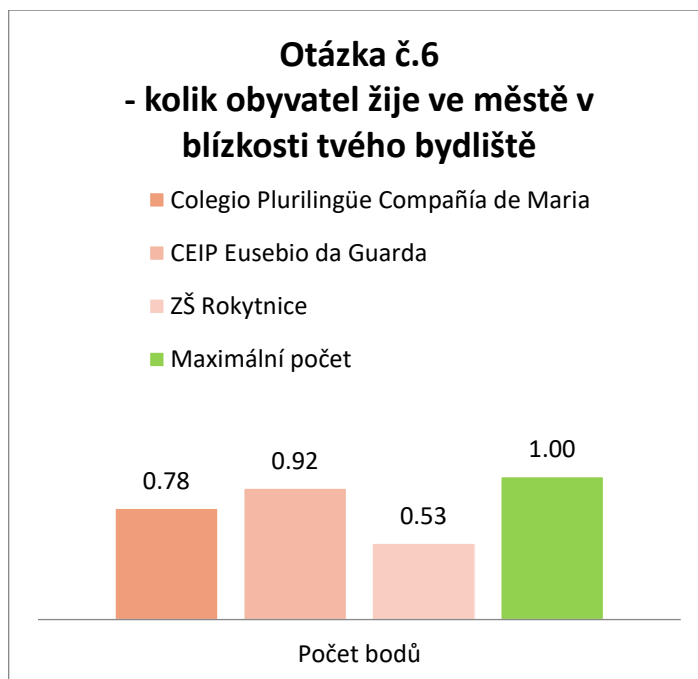
Z grafu vyplývá, že téměř všichni zahraniční respondenti vyhledají v mapě okolní města. Někteří žáci ze ZŠ Rokytnice měli s vyhledáváním měst ležících v jejich okolí mírné obtíže.

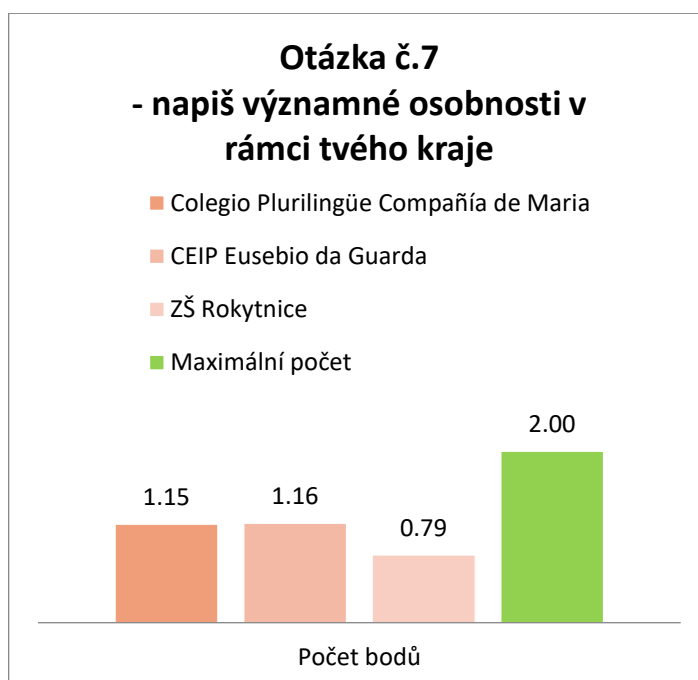
Vyhledat na mapě vesnice, které leží v okolí, v rámci svého města a regionu/autonomní oblasti, rovněž nečiní respondentům problémy, neboť všichni respondenti dosahují téměř maximálního počtu bodů (2 body).

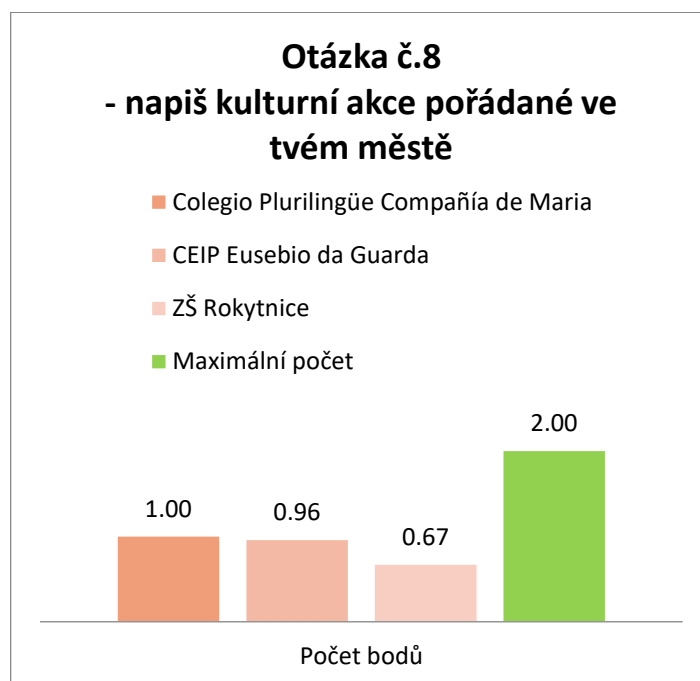
Většina žáků zná a popřípadě umí vyhledat řeku, která protéká v blízkosti jejich bydliště.

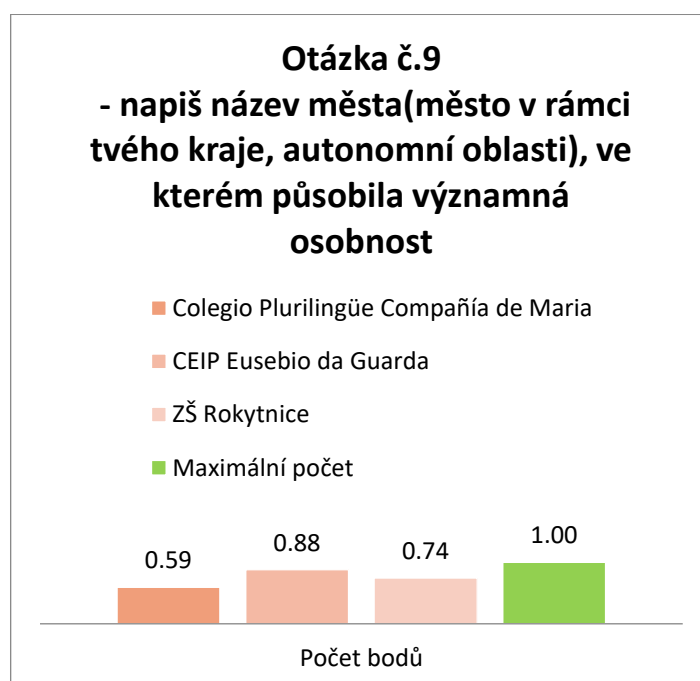
Podle grafu můžeme konstatovat, že většina zahraničních respondentů zná počet obyvatel rodného města. Naproti tomu jen přibližně polovina žáků ze ZŠ Rokytnice zná počet obyvatel ve svém městě.

Z výsledků vyplývá, že přibližně polovina žáků žijících v Galicii zná významnou osobnost pro jejich autonomní oblast. U žáků zastupující kraj Valašska je to **méně než polovina**. Obecně lze tedy konstatovat, že polovina a méně než polovina respondentů má povědomí o významné osobnosti v rámci jejich bydliště.

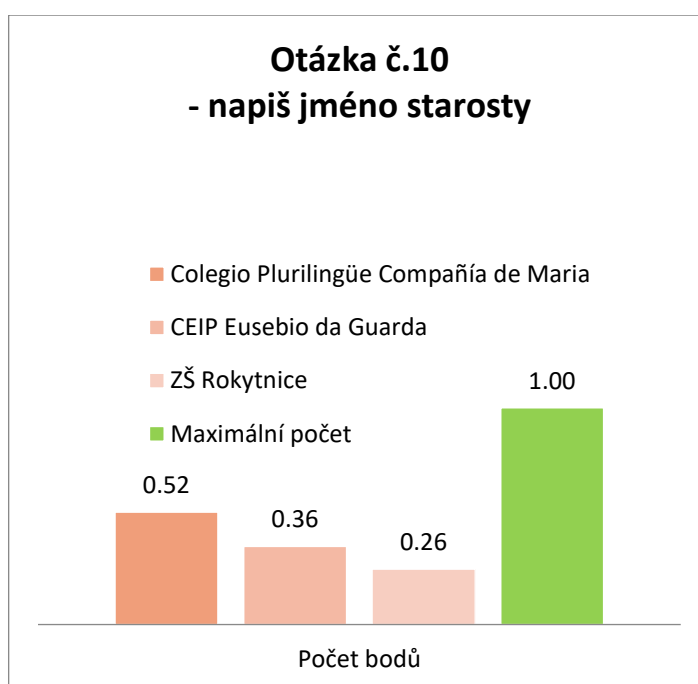
Dle grafu můžeme usoudit, že kulturní akce pořádané ve městě La Coruña zná přibližně polovina respondentů tohoto města. Kulturní akce pořádané ve městě Vsetín dokáže vyjmenovat jen přibližně čtvrtina respondentů.

U této otázky bylo žákům ze Vsetína v zadání předloženo jméno známé osobnosti jejich kraje *Tomáše Bati*. Žáci měli napsat město, ve kterém Tomáš Baťa žil.

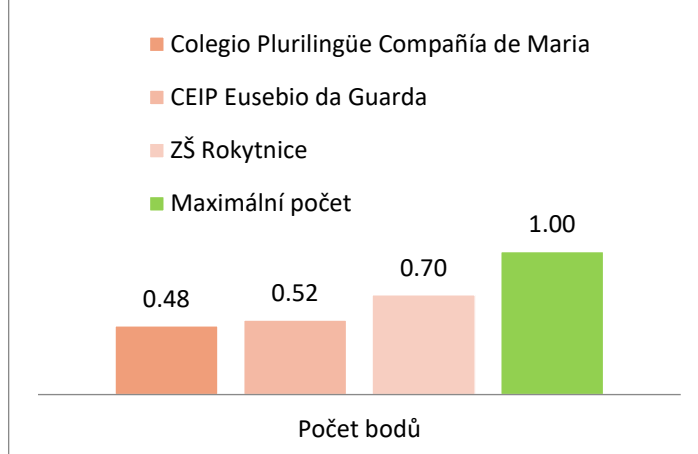
Žákům města A Coruña byli předloženy tyto dvě osobnosti: *Luis Piedrahita* a *Mariano Rajoy*. Zde byly předloženy dvě osobnosti, neboť po konzultaci s vyučujícími v A Coruña nemají příliš významnou osobnost svého města či autonomní oblasti. Nejlepší volbou tedy byla tyto dvě jména.

Z grafu vyplývá, že přibližně větší polovina respondentů má povědomí o významné osobnosti v rámci svého kraje/autonomní oblasti. Přičemž nejlepších výsledků dosáhli žáci ze základní školy CEIP Eusebio da Guarda.

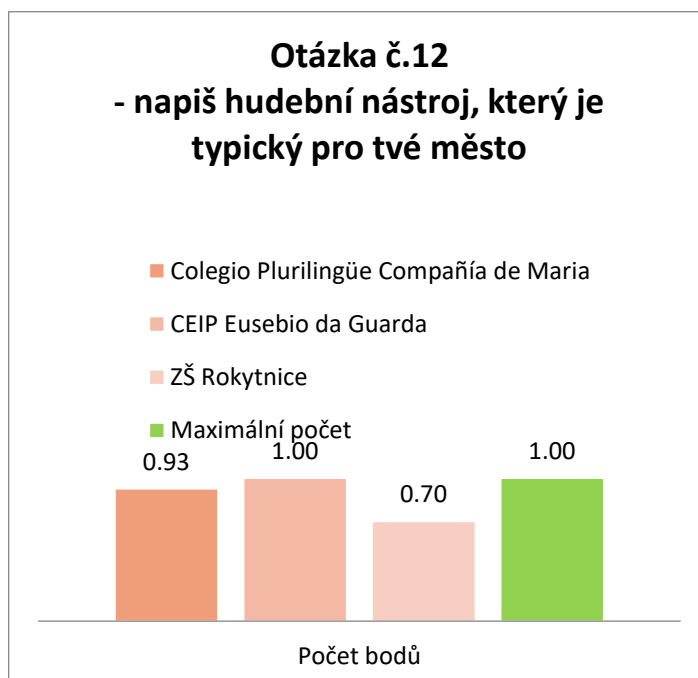
Další položka v dotazníku měla prověřit znalost jména starosty daného města. Z grafu vyplývá, že polovina a někdy i méně než čtvrtina žáků zná jméno svého starosty. Pouze polovina a menší polovina respondentů města La Coruña napsala správně jméno starosty. U respondentů města Vsetín je to méně než čtvrtina.

**Otázka č.11 -
napiš, co je vyobrazeno na znaku
tvého města**

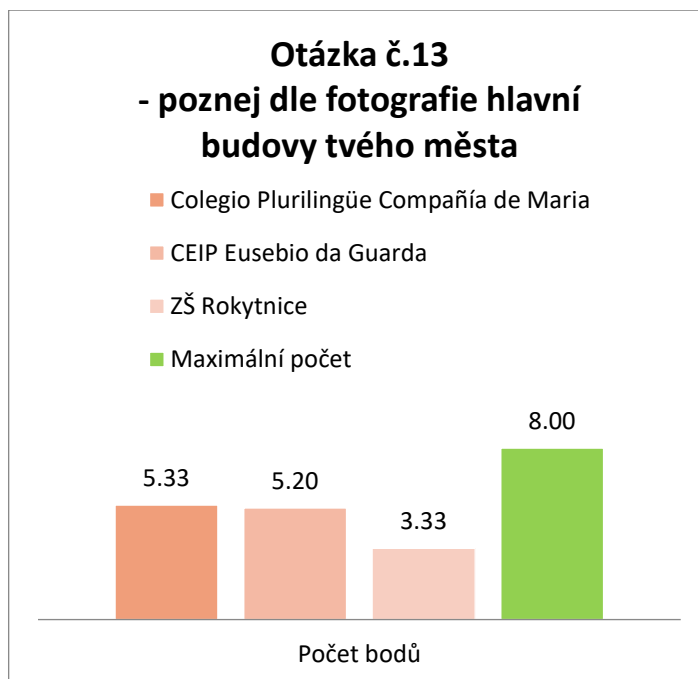
Znak svého města dobře zná více než polovina žáků zastupujících město Vsetín. Přibližně polovina žáků znala odpověď na tuto otázku ve městě La Coruña.

**Otázka č.12
- napiš hudební nástroj, který je
typický pro tvé město**

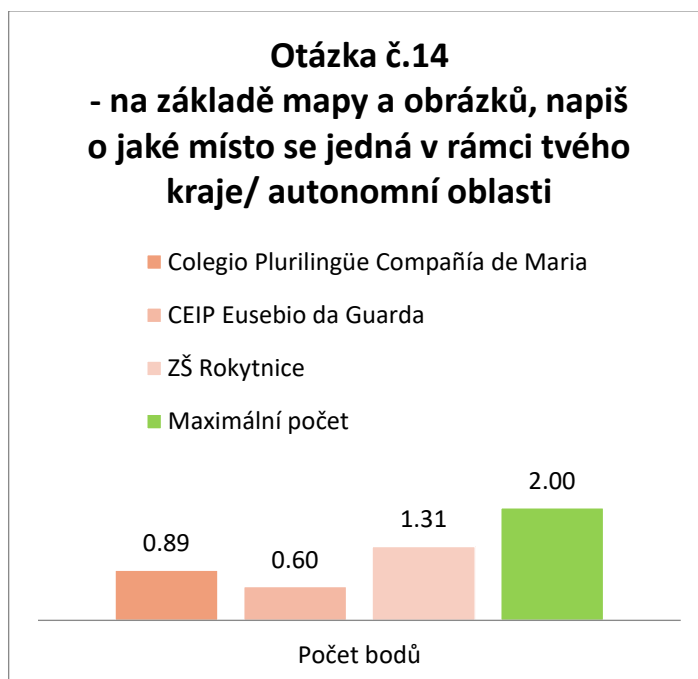

Velmi dobře, si žáci vedli u otázky apelující na znalost hudebního nástroje, jenž je typický pro jejich kraj, město. V A Coruñi znali odpověď na tuto otázku téměř všichni žáci. Dobře si vedli i žáci zastupující město Vsetín.

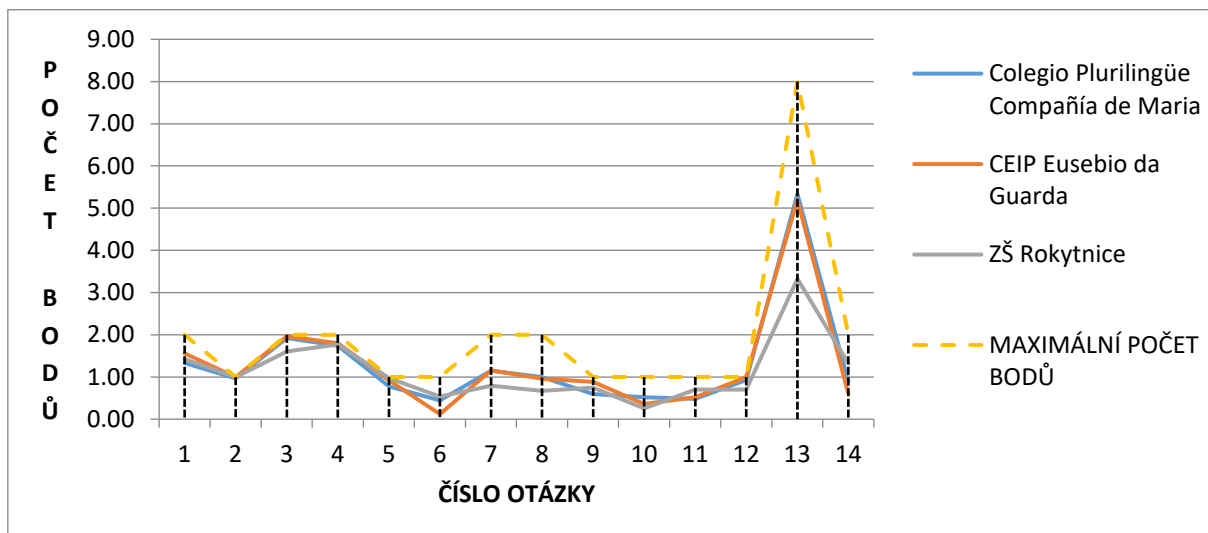

U této otázky měli žáci prokázat, že na základě fotografie jejich města poznají, o kterou část města či o kterou budovu v jejich městě se jedná. Školy zastupující Galicii dopadly přibližně stejně. Výsledky u žáků zastupujících Valašsko poukazují spíše na neznalost základních budov města.

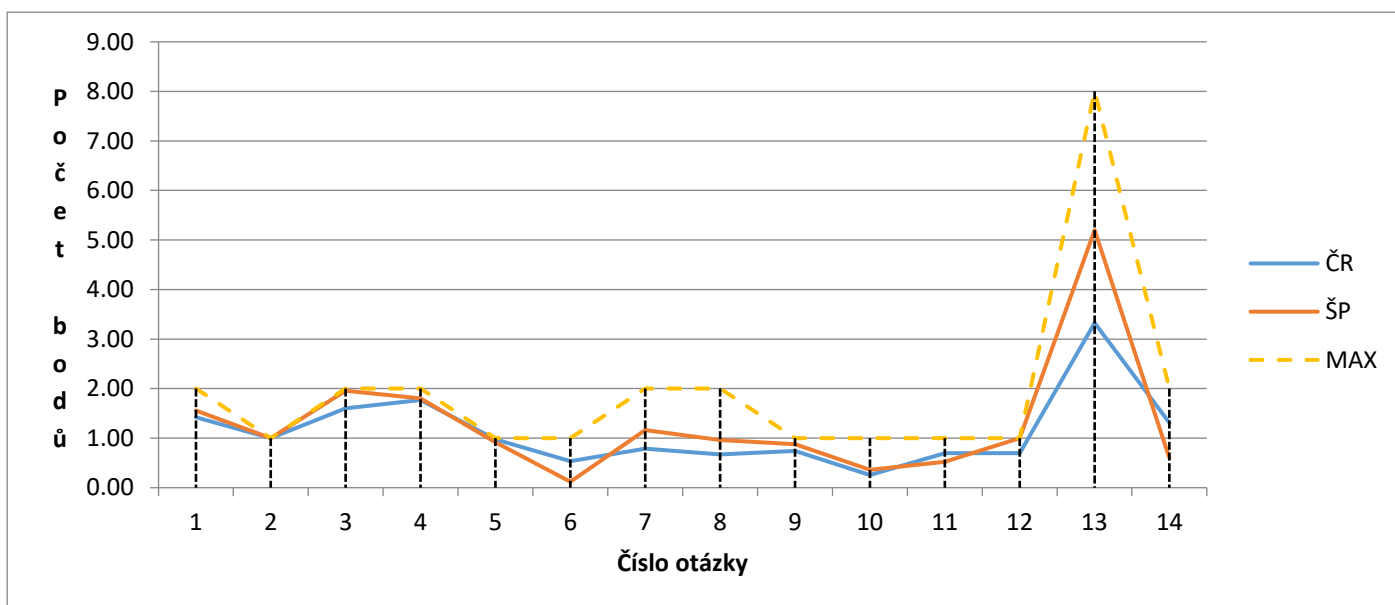

Dle grafu můžeme říct, že více než polovina žáků zastupující město Vsetín zná významná okolní místa v rámci jejich kraje. Naproti tomu méně než polovina žáků zná významná okolní místa v rámci své autonomní oblasti.

9.3 Skóre jednotlivých škol

Z diagramu můžeme vyčíst, že žáci ze základních škol ve Španělsku dosáhli přibližně stejných výsledků, zatímco žáci zastupující Českou republiku dosáhli viditelně rozdílných výsledků.

Tabulka č. 6 :

Přehled jednotlivých otázek a počet dosažených bodů na jednotlivých školách

Skóre – komparace
ČR a Španělsko

Tabulka č. 3:

Číslo otázky	Bodové hodnocení otázek													
	vyznačení města a kraje na mapě	jméno kraje/autonomní oblasti mého bydliště	vyhledání okolních měst v blízkosti bydliště	vyhledání okolních vesnic v blízkosti bydliště	vyhledej řeku, která protéká městem v blízkosti tvého bydliště	kolik obyvatel žije ve městě v blízkosti tvého bydliště	napiš významné osobnosti v rámci tvého kraje	napiš kulturní akce pořádané v tvém městě	napiš název města (město v rámci tvého kraje, autonomní oblasti), ve	napiš jméno starosty	napiš, co je vyobrazeno na znaku tvého města	napiš hudební nástroj, který je typický pro tvé město	pozněj dle fotografie hlavní budovy tvého města	na základě mapy a obrázků, napiš o jaké místo se jedná v rámci tvého
Colegio Plurilingüe Compañía de Maria	1,33	0,96	1,93	1,74	0,78	0,44	1,15	1,00	0,59	0,52	0,48	0,93	5,33	0,89
CEIP Eusebio da Guarda	1,56	1,00	1,96	1,80	0,92	0,12	1,16	0,96	0,88	0,36	0,52	1,00	5,20	0,60
ZŠ Rokytnice	1,42	1,00	1,60	1,77	0,98	0,53	0,79	0,67	0,74	0,26	0,70	0,70	3,33	1,31
MAXIMÁLNÍ POČET BODŮ	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	8,00	2,00

Přehled bodů – komparace ČR a Španělsko

Číslo otázky	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ČR	1,42	1,00	1,60	1,77	0,98	0,53	0,79	0,67	0,74	0,26	0,70	0,70	3,33	1,31
ŠP	1,45	0,98	1,94	1,77	0,85	0,28	1,15	0,98	0,74	0,44	0,50	0,96	5,27	0,74
MAX	2,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	8,00	2,00

10. Shrnutí zjištěných faktů v rámci dílčích otázek

Orientace v mapě v rámci dané oblasti

Budeme – li se zabývat jednotlivými dílčími otázkami, dojdeme k závěru, že vyznačit na mapě svůj kraj/autonomní oblast a v něm své město nečiní žákům potíže, název svého kraje či autonomní oblasti znají téměř všichni žáci a žákům rovněž nečiní problémy vyhledat sousední města ani vesnice.

Základní informace v rámci města a příslušné oblasti

Ze zjištěných dat můžeme obecně usoudit, že **velké množství respondentů má malé povědomí o významných osobnostech v rámci svého kraje/autonomní oblasti.** Neboť přibližně pouze polovina respondentů zastupující oblast Galicie zná významnou osobnost a u respondentů zastupující oblast Valašska je to méně než jejich polovina.

I přesto, že v každé oblasti se každoročně pořádá mnoho kulturních akcí po celý rok, jeví se **povědomí o těchto akcích u žáků jako velmi malé.** Přibližně polovina respondentů z La Coruñi zná kulturní akce pořádané rodným městem. U žáků zastupujících město Vsetín je to přibližně čtvrtina.

Mezi další fakta o městě, které byly zařazeny jako položka v didaktickém testu, patřilo jméno starosty. Přibližně polovina respondentů z La Coruñi a méně než polovina respondentů města Vsetín zná jméno starosty.

Orientace ve městě

Co se týče orientace ve svém městě a poznání základních budov v něm, můžeme obecně říci, že dotazovaní žáci žijící v oblasti Galicie poznají více než polovinu vyobrazených míst v La Coruñi. Dotazované děti z Valašska poznají méně než polovinu těchto míst. Naproti tomu žáci navštěvující školu ve Vsetíně dopadli lépe v položkách orientovaných na poznání míst v okolí svého bydliště. Více než polovina z nich poznala daná místa v rámci svého kraje. Méně než polovina žáků ze Španělska poznala místa v rámci autonomní oblasti Galicie.

10.1 Komparace jednotlivých škol – ČR, Španělsko

Po popisu výsledků na jednotlivých školách se nyní pokusím o jejich srovnání. Základní školy *ZŠ Rokytnice (Vsetín)* a *Colegio Plurilingüe Compañía de Maria (la Coruña)* vykazují podobnou vizi v přístupu k učivu o regionu. Obě školy se snaží o velmi individuální přístup k žákům. Obě školy nabízejí poradenství a pomoc při volbě vhodného budoucího povolání pro žáky. Tyto školy jsou také zapojeny do mnoha projektů, a především se snaží reagovat na moderní trendy, vzhledem k zapojení moderních technologií do výuky a k vybavení školy a učeben.

Škola *Colegio Plurilingüe Compañía de Maria (la Coruña)* se liší zaměřením na výuku některých předmětů v cizím jazyce (v angličtině).

Co se týče vybavení učeben, všechny tři školy (*ZŠ Rokytnice*, *Colegio Plurilingüe Compañía de Maria*, *CEIP Eusebio da Guarda*) disponují učebnami pro výuku hudební výchovy. Obě španělské školy mají zařízenou učebnu nebo třídu i pro výuku vlastivědy, kde najdeme mapy a vystavené projekty žáků. Naproti tomu v základní škole v ČR tato učebna chybí, což může mít vliv na zjištěnou úroveň znalostí v mém výzkumu, neboť škola *CEIP Eusebio da Guarda*, která dopadla v testech nejlépe, má velmi dobře zařízenou vlastivědnou učebnu.

10.2 Doporučení při výuce o regionu

Z rozhovorů a podrobné analýzy didaktických testů a metodických postupů vyučujících vyplývá, že důležitým aspektem je samotný přístup učitelů k výuce o regionu. Z pozorování metod a postupů učitelů v městě La Coruña vyplývá, že vyučující využívají ve velké míře výuku na interaktivní tabuli a pracují často s mapou. Žáci, kteří dopadli nejlépe v didaktickém testu, navštěvují školu *CEIP Eusebio da Guarda*, v jejíchž prostorách jsou umístěny mapy, které jsou zavěšeny na stěnách. Dalším specifickým aspektem při regionální výuce v městě La Coruña bylo použití *specializované učebny*.

V učebně, kde probíhala výuka zaměřena na region, byly zavěšeny mapy a především projekty, které žáci vytvořili.

Škola *CEIP Eusebio da Guarda* také zařazuje drobné opakování učiva o regionu i v rámci 6. ročníku. Toto opakování ostatní dvě školy neprovádějí.

Na *ZŠ Rokytnice (Vsetín)* se žáci s výukou o regionu setkávají již v druhém ročníku. Už od tohoto období se žáci učí, kde se jejich škola nachází v rámci celého města. Později se seznamují i s hlavními budovami a místy v rámci Vsetína. V dalším ročníku vytvářejí projekty a učí se i o okolních vesnicích. V rámci výuky žáci procházejí městem, případně je jim zařízena projížďka městem. Ve čtvrtém ročníku učivo o regionu opakují. Učí se především z učebnic a případně pracují s mapou. V pátém ročníku se už výuce o regionu příliš nevěnují.

Vzhledem k tomu, že nejlépe dopadli žáci ze školy *CEIP Eusebio da Guarda*, je vhodné se inspirovat didaktickými postupy této školy. Při regionální výuce je zde **opakovaně zařazována práce s mapou** a výuka probíhá **ve třídě s vhodným didaktickým vybavením** (mapy, vyobrazené projekty žáků s regionální tematikou, interaktivní tabule).

Pro pedagogy by měla být směrodatná výuka prostřednictvím zážitkové pedagogiky. Vyučující by měl dbát na opakované exkurze městem s upozorněním na urbanisticky a historicky významná místa a budovy města. Pedagog by měl připomínat žákům základní informace, které jsou spojeny s místem jejich bydliště – jméno starosty, události pořádané městem a významné osobnosti spjaté s městem. Je důležité učit žáky vyhledat v mapě své město a jeho okolní vesnice. Veškerou probranou látku je nutné v každém ročníku zopakovat, a to i v posledním ročníku v rámci 1. stupně ZŠ.

Regionální výuka by měla obsahovat:

- *vycházky a exkurze v daném městě a jeho okolí*
- *práci s mapou*
- *tvorbu projektů (jejich vystavení ve třídě)*
- *opakování probraného učiva*
- *vhodná je práce s interaktivní tabulí*

Závěr

Diplomová práce je zaměřena na komparaci znalostí žáků o svém regionu. Díky programu ERASMUS+ jsem měla možnost praxe na základních školách ve Španělsku, kde jsem mohla pozorovat průběh regionální výuky. Odlišnost výuky o regionu na daných školách mě natolik zaujal, že jsem se rozhodla zabývat se tímto tématem podrobněji.

V teoretické části jsem se zaměřila na charakteristiku školských vzdělávacích systémů ve Španělsku a ČR a následně poukázala na odlišnosti těchto systémů. Uvedla jsem očekávané výstupy (znalosti), kterých by měl žák nabýt v rámci regionální výuky v dané zemi. Dále jsem předložila informace o regionech (Galicie, Valašsko) a městech v nich situovaných (La Coruña, Vsetín).

Empirickou část jsem věnovala popisu jednotlivých základních škol, na kterých jsem provedla výzkumné šetření. Jednalo se o kvantitativní výzkum. Na těchto školách byl žákům předložen didaktický test, který je složen z těchto částí: práce s mapou a orientace ve městě a části vědomostní. Díky didaktickým testům bylo možno provést srovnání regionálních vědomostí žáků 5. ročníku českého vzdělávacího systému a 6. ročníku španělského (což odpovídá přibližně stejné věkové skupině.). Výzkumné šetření je zaměřeno na oblasti Galicie a Valašska, kde jsou situovány základní školy Colegio Plurilingüe Compañía de Maria (La Coruña), CEIP Eusebio da Guarda (La Coruña) a ZŠ Rokytnice (Vsetín). Rovněž jsem poukázala na odlišné metody a formy práce na jednotlivých školách.

V závěru práce jsou porovnány znalosti žáků na daných školách. Výsledky poukázaly na význam forem práce při regionální výuce a jejím dopadu na znalosti žáků. Přínos mé diplomové práce spatřuji především v ověření dopadu použití pestrého spektra forem a metod při regionální výuce. Jako významné se ukázalo využití práce s mapou a práce s interaktivní tabulí a dále tvorba projektů (s jejich vystavením v rámci prostor školy). Jako zásadní se jeví zejména výuka pomocí vycházek a exkurzí v daném městě a jeho okolí se současným použitím práce s mapou.

Seznam použité literatury

1. ANDRÝSKOVÁ, Lenka, Zita JANÁČKOVÁ, Thea VIEWEGHOVÁ a Thea VIEWEGHOVÁ. Prvouka 3. Ilustroval Alena BAISOVÁ, ilustroval Hana BERKOVÁ. Brno: Nová škola Brno, 2016. Duhová řada. ISBN 978-80-87591-26-0
2. BALETKA, Ladislav. Vsetín: město a čas. Vsetín: Masarykova veřejná knihovna, 2008. ISBN 978-80-904139-1-7.
3. BENEŠ, Vlastislav. Španělsko a Španělé. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-952-7
4. CARR-GOMM, Philip. Posvátná místa: poutní svatyně od Stonehenge po Santiago de Compostela. Praha: Brána, 2009. ISBN 978-80-7243-409-1
5. ČABALOVÁ, Dagmar. Pedagogika. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 59 - 61 s. ISBN: 978-80-247-2993-0
6. DAVID, Petr a Vladimír SOUKUP. Skvosty skal a skalních měst. Praha: Knižní klub, 2010. ISBN 978-80-242-2734-4.
7. Fabiánková, B. Didaktika prvouky. Brno: Paido 1995. 55 s. ISBN 8085931036
8. FEŘTEK, Tomáš. Co je nového ve vzdělávání. Praha: Nová beseda, 2015. Co je nového. ISBN 978-80-906089-2-4
9. GAVORA, Peter. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6
10. HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.
11. HRABEC, Jaroslav. Zvláště chráněná území přírody Zlínského kraje. Zlín: Zlínský kraj, 2017. ISBN 978-80-87833-26-1.
12. HROUDOVÁ, Soňa a Jakub CIMALA. *Vlastivěda 5: Česká republika jako součást Evropy*. Ilustroval Alena BAISOVÁ. Brno: Nová škola Brno, [2014]. Duhová řada. ISBN 978-80-87591-47-5.
13. CHALUPA, Jiří. Španělsko. Praha: Libri, 2005. Stručná historie států. ISBN 80-7277-281-3
14. JABŮRKOVÁ, Hana a Květuše NEPOŽITKOVÁ, ed. Pozdrav ze Vsetína: Vsetín na starých pohlednicích. Vsetín: Městský úřad, 1999

15. KASPER, Tomáš a Dana KASPEROVÁ. Dějiny pedagogiky. Praha: Grada, 2008. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-2429-4
16. KRBA, Jan. Obyčeje a lidové tradice na Valašsku. Valašské Meziříčí, Český svaz ochránců přírody (ČSOP), 2008. ISBN 978-80-254-4471-9
17. MÜHLHAUSEROVÁ, Hana a Jaromíra SVOBODOVÁ. Prvouka 2: pro 2. ročník základní školy. 3. vyd. Ilustroval Jitka KREJČÍŘÍKOVÁ. Brno: Nová škola, 2014. Duhová řada. ISBN 9788072895458.
18. PROVÁZKOVÁ Stolinská, Dominika. Teoretický exkurz do obecné pedagogiky 2. Olomouc: Vydavatelství UP, 2017
19. PRŮCHA, Jan. *Vzdělávací systémy v zahraničí: encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-845-2.
20. PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. 3., aktualizované vydání. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0870-9.
21. RICHTER, Jürgen a Andreas DROUVE. Španělsko. Praha: Vitalis, 2003. Putování světem. ISBN 80-7253-133-6
22. STOLINSKÁ, Dominika. Teoretický exkurz do obecné pedagogiky. Olomouc: Vydavatelství UP, 2013. ISBN 978-80-86768-72-4
23. ŠTIKOVÁ, Věra a Jana TABARKOVÁ. *Vlastivěda 4: poznáváme naši vlast: pro 4. ročník*. Sedmé vydání. Brno: Nová škola, 2019. Duhová řada. ISBN 9788072897728.
24. URBANOVÁ, Svatava. *Valašsko: historie a kultura*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě (Centrum pro hospodářské a sociální dějiny a Ústav pro regionální studia), 2014. ISBN 978-80-7464-499-3.
25. VALIŠOVÁ, Alena, Hana KASÍKOVÁ a Miroslav BUREŠ. Pedagogika pro učitele. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3357-9
26. VAVRDOVÁ, Alena. Didaktika vlastivědy. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2263-3

27. YIN, Robert K. Case study research and applications: design and methods. Sixth edition. Los Angeles: SAGE, [2018]. ISBN 9781506336169

Seznam použitých internetových zdrojů

1. CzechTrade | Ministerstvo zahraničních věcí (MZV) | Zastupitelský úřad České republiky, 2019 [online]. Zastupitelský úřad ČR v Madridu [cit. 21.03.2020]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/spanelsko-zakladni-charakteristika-teritoria-ekonomicky-prehled/>
2. ČÁSTEČKA, Ondřej & TUČNÍK, Daniel. HISTORIE – Folklorní spolek Vsacan. Folklorní spolek Vsacan [online]. [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: <http://vsacan.cz/historie/>
3. České univerzity v historické perspektivě - EDTECH KISK - Medium. Medium – Get smarter about what matters to you. [online]. [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: <https://medium.com/edtech-kisk/%C4%8Desk%C3%A9-univerzity-v-historick%C3%A9-perspektiv%C4%9B-ac9708848526>
4. EGEA André , 5 TH GRADE NATURAL SCIENCE. [online]. [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: http://www.juntadeandalucia.es/averroes/centros-tic/04006446/helvia/sitio/upload/libro_completo_alumnado_5_science.pdf
5. Fragas do Eume | Parques Naturais de Galicia. Benvido a Parques Naturais de Galicia | Parques Naturais de Galicia [online]. © Xunta de Galicia. Información mantida e publicada na internet pola Xunta de Galicia [cit. 17.03.2020]. Dostupné z: <http://galicianaturaleunica.xunta.gal/gl/fragas-do-eume>
6. HISTORIE – Folklorní spolek Vsacan. Folklorní spolek Vsacan [online]. Copyright © Copyright [cit. 26.03.2020]. Dostupné z: <http://vsacan.cz/historie/>
7. Inicio - Torre de Hércules A Coruña. Inicio - Torre de Hércules A Coruña [online]. 2009 [cit. 26.03.2020]. Dostupné z: <http://torredeherculesacoruna.com/>
8. Institut pro sociální politiku a výzkum, 2020. [online]. [Cit.21.03.2020].Dostupné z: <https://socialnipolitika.eu/2019/07/v-cesku-je-nyni-registrovano-vice-nez-570-tisic-cizincu-nejvice-zadosti-bylo-podano-obcany-armenie-ukrajiny-a-gruzie/>

9. KUCZERA, Małgorzata, 2010. Učení pro praxi Přezkumy odborného vzdělávání a přípravy prováděné OECD Česká Republika [online]. OECD [cit. 21.3.2020]. Dostupná na <http://www.oecd.org/dataoecd/50/28/44496125.pdf>
10. La Coruña - Desde mi punto de vista. La Coruña - Desde mi punto de vista [online]. 2012 [cit. 26.03.2020]. Dostupné z: <http://lacorunadesdemipuntodevista.blogspot.com/>
11. LEGISLACIÓN CONSOLIDADA, Real Decreto 126/2014, de 28 de febrero, por el que se establece el currículo básico de la Educación Primaria. [online]. 2014 [cit. 14.04.2019]. Dostupné z: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2014/BOE-A-2014-2222-consolidado.pdf>
12. MINISTERIO DE EDUCACIÓN, ARANGO Eduardo Coba, PASTRANA Montserrat Grañeras, AGUILAR Elena Vázquez, *Spanish Education System 2009*. SECRETARÍA GENERAL TÉCNICA, 2009 Dostupné také <https://sede.educacion.gob.es/publiventa/PdfServlet?pdf=VP15144.pdf&area=E>
13. Systém vzdělávání v ČR, MŠMT ČR. MŠMT ČR [online]. Copyright ©2013 [cit. 09.08.2019]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/system-vzdelavani-v-cr>
14. O Pustevnách - Pustevny.cz. Pustevny.cz - Oficiální stránka Pusteven a okolí [online]. Copyright © 2018 MPM [cit. 26.03.2020]. Dostupné z: <https://www.pustevny.cz/o-pustevnach/>
15. Parque Natural Fragas do Eume - GALICIA. 301 Moved Permanently [online]. Copyright © 2020 Turismo de Galicia [cit. 23.03.2020]. Dostupné z: https://www.turismo.gal/que-visitare/espazos-naturais/parques-naturais/fragas-do-eume%3FlangId%3Des_ES&prev=search
16. Valašské muzeum v přírodě. Národní muzeum v přírodě - V návaznosti na nařízení Ministerstva zdravotnictví ČR a doporučení Ministerstva kultury ČR je od 11. 3. 2020 muzeum uzavřeno pro veřejnost do odvolání. [online]. Dostupné z: <https://www.nmvp.cz/roznov>
17. VONDROUŠ, Jan. 2017. *Vzdělávací systém České republiky a Španělského království*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Fakulta pedagogická. Vedoucí práce Jiří PROKO
18. Vzdělávací obor - Člověk a jeho svět - Místo, kde žijeme 1. období - DIGIFOLIO. Domů - DIGIFOLIO [online]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10710>

Seznam grafů

Procentuální podíl osob (25-34 let) bez vyššího sekundárního vzdělání, OECD	25
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko	78
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – srovnání tříd v ČR a Španělsku	78
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko – část vědomostní	80
Průměrné výsledky testů o regionu a městu – komparace ČR a Španělsko – část práce s mapou a orientace ve městě	81
Položka č. 1 – Vyznačení kraje a města na mapě	82
Položka č. 2 - Jméno kraje/autonomní oblasti mého bydliště	83
Položka č. 3 - Vyhledání okolních měst v blízkosti bydliště	83
Položka č. 4 - Vyhledání okolních vesnic v blízkosti bydliště	84
Položka č. 5 - Vyhledej řeku, která protéká městem v blízkosti tvého bydliště	84
Položka č. 6 – Kolik obyvatel žije ve městě v blízkosti tvého bydliště	85
Položka č. 7 - Napiš významné osobnosti v rámci tvého kraje	85
Položka č. 8 – Napiš kulturní akce pořádané ve tvém městě	86
Položka č. 9 - Napiš název města (město v rámci tvého kraje, autonomní oblasti), ve kterém působila významná osobnost	86
Položka č. 10 – Napiš jméno starosty	87
Položka č. 11 - Napiš, co je vyobrazeno na znaku tvého města	88
Položka č. 12 - Napiš hudební nástroj, který je typický pro tvé město	88
Položka č. 13 - Poznej dle fotografie hlavní budovy tvého města	89
Položka č. 14 - Na základě mapy a obrázků, napiš o jaké místo se jedná v rámci tvého kraje/ autonomní oblasti	89
Skóre jednotlivých škol	90

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Počet respondentů v rámci jednotlivých ZŠ	17
Tabulka č. 2 - Přehled jednotlivých otázek a počet dosažených bodů na jednotlivých školách	25
Tabulka č. 3 - Přehled bodů – komparace ČR a Španělsko	26
Tabulka č. 4 - Edukační index v zemích OEC	26
Tabulka č. 5 - Počet respondentů v rámci jednotlivých ZŠ	60
Tabulka č. 6 - Přehled jednotlivých otázek a počet dosažených bodů na jednotlivých školách	91

Seznam příloh

Příloha č. 1: Didaktický test v diplomové práci v angličtině

Příloha č. 2: Didaktický test v diplomové práci ve španělštině

Příloha č. 3: Didaktický test v diplomové práci v češtině

Příloha č. 1: Didaktický test v diplomové práci ve španělštině

La Coruña

1. Mark out the border line of your landscape in Spain and also your town la Coruña.

2. ¿Cómo se llama la comunidad autónoma donde es situada A Coruña?

.....

3. Escribe nombres de otra ciudad de Galicia:

.....

4. Escribe nombres de pueblos en Galicia:

.....

5. ¿Cuál es un río gallego?

- a) Eume
- b) Ebro
- c) Duero
- d) Tajo

6. ¿Cuántas gente vive en tu ciudad?

- a) 250 000
- b) 210 000
- c) 160 000

7. ¿Conoces a alguien famoso que haya vivido o viva en Galicia?

Escribe su nombres

.....

8. Escribe algún evento importante que tenga lugar en La Coruña

.....

9. ¿En qué ciudad vivieron Luis Piedrahita y Mariano Raj?

.....

10. Escribe el nombre alcalde de A Coruña:

.....

11. ¿Qué símbolo está en el emblema de la ciudad?

.....

12. ¿Qué instrumento musical es típico de Galicia?

.....

13. Escribe lo que ves en la imagen:

.....
Tower of Hercules (Torre de Hercules)

.....
Monte de San Pedro

.....
Plaza de Maria Pita

.....
Plaza Pontevedra

.....
Obelisco Millenium

.....
Galerías de la Marina

.....

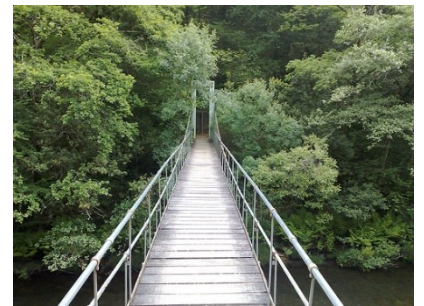
Iglesia de Santiago

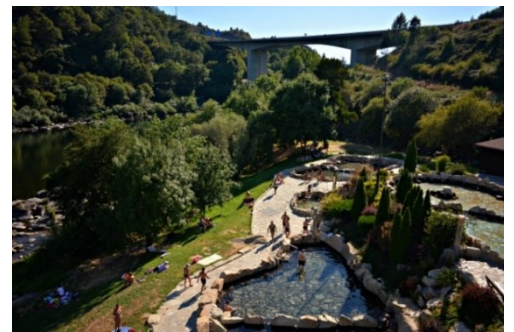
.....

Parque escultórico de la Torre

14. Mira las imagenes y el mapa. ¿Como se llama el sitio señalado noc un rectángulo marrón?

15. Mira las imagenes y el mapa. ¿Cómo se llama la ciudad señalado noc un triángulo amarillo?

Příloha č. 2: Didaktický test v diplomové práci v angličtině

La Coruña

1. Mark out the border line of your landscape in Spain and also your town la Coruña.

2. What is the name of the landscape where La Coruña situated?

.....

3. Write names another town in Galicia:

.....

4. Write names viliges around Galicia:

.....

5. What is the name of river in Galicia?

- a) Eume/
- b) Ebro
- c) Duero
- d) Tajo

6. How many people live in your town?

- a) 250 000
- b) 210 000
- c) 160 000

7. Do you know some famous people who lived or live in Galicia?
Write their names

.....

8. Write some important events which take place in La Coruña

.....

9. Which town lived Luis Piedrahita , Mariano Rajoy?

.....

10. Write the name mayor of the Coruña?

.....

11. Which symbol is on znaku town la Coruña?

.....

12. Which musical instrument is a typical for Galicia?

.....

Tower of Hercules (Torre de Hercules)

Monte de San Pedro

.....

Plaza de Maria Pita

Plaza Pontevedra

Obelisco Millenium

Galerías de la Marina

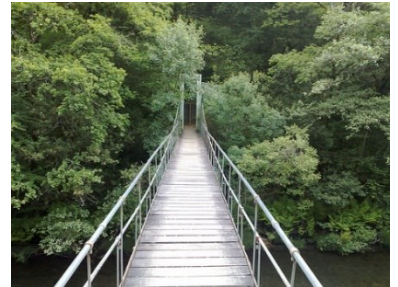
Iglesia de Santiago

Parque escultórico de la Torre

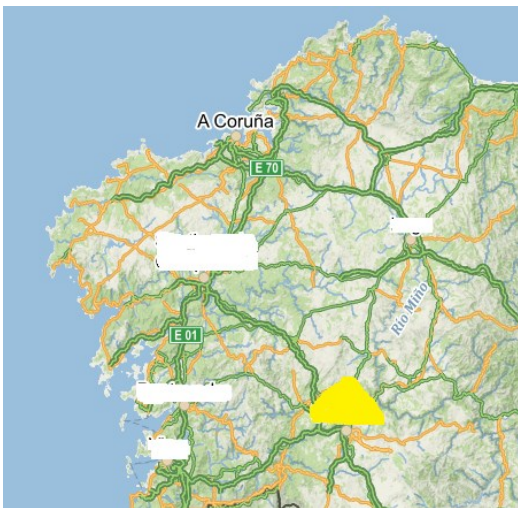

13. Look on the pictures and on map. What is the name of place on pictures and maps with brown rectangle?

.....

15. Look on the pictures and on map. What is the name of town on pictures and maps with yellow triangle?

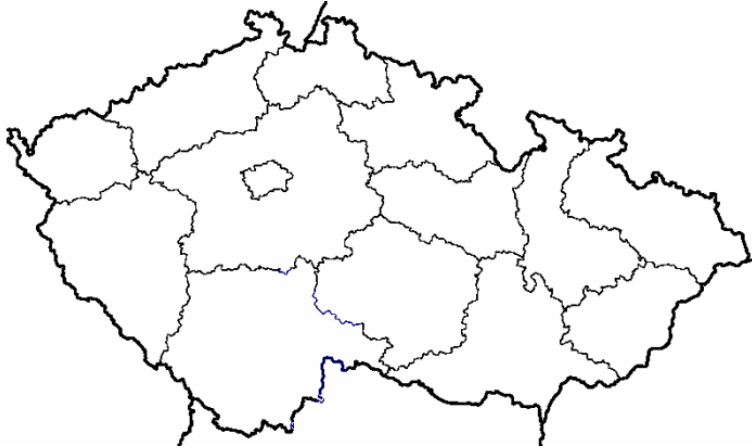

.....

Příloha č. 3: Didaktický test v diplomové práci v češtině

Vsetín

1. Barevně vyznač kraj, ve kterém bydlíš, a v něm město Vsetín.

2. Jak se jmenuje **kraj**, ve kterém bydlíš?

.....

3. Na mapě najdi aspoň 2 větší města v okolí Vsetína a napiš jejich název:

.....

4. Na mapě najdi vesnice v okolí Vsetína a napiš jejich název:

.....

5. Vyber **řeku**, která **protéká Vsetínem**

- a) Bečva
- b) Svratka
- c) Bystřice
- d) Odra

6. Kolik **obyvatel** přibližně má město Vsetín?

- a) 30 000
- b) 25 000
- c) 15 000

7. Znáš některé významné osobnosti, které se ve Zlínském kraji narodily, žily nebo ještě žijí?

Napiš jejich jména.....

8. Vypiš významné akce (kulturní, sportovní, společenské), které se ve Vsetíně konají:

.....

9. Ve kterém městě žil a nejvíce působil Tomáš Baťa? Napiš jeho název.

.....

10. Napiš jméno starosty města Vsetína

.....

11. Které zvíře je ve **znaku města Vsetína**?

.....

12. Který hudební nástroj je typický pro Valašsko?

.....

Zámek Vsetín

Stará radnice

.....

Nová radnice

Evangelický kostel

Fara

Maštaliska

Dolní náměstí

Horní náměstí se Starou radnicí

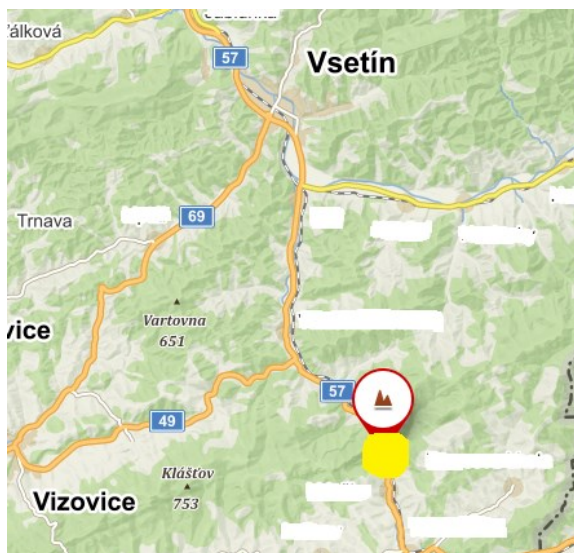

13. Podívej se na obrázky a na mapu s **bílým obdélníkem**.
Jak se jmenuje toto místo?

.....

15. Podívej se na obrázky a na mapu se **žlutým kolečkem**.
Jak se jmenuje toto místo?

.....

Anotace

Jméno a příjmení:	Magdaléna Čížová
Katedra:	Katedra primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2020

Název práce:	Znalosti žáků 5.ročníků primární školy o svém regionu – komparace Vsetín (ČR) a La Coruña (Španělsko)
Název v angličtině:	Knowledge of pupils of the 5th year of primary school about their region – comparison of Vsetín (ČR) and La Coruña (Spain)
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na komparaci znalostí žáků o svém regionu s cílem zjistit, do jaké míry znají svůj region žáci na konci primárního vzdělávání na základních školách ve městech La Coruña (Španělsko) a Vsetín (ČR). Teoretická část práce přibližuje školský vzdělávací systém v ČR a ve Španělsku a uvádí informace o regionech (Galicie, Valašsko). V empirické části jsou srovnávány regionální vědomosti žáků, jejichž věk odpovídá konci primárního vzdělání. V závěru práce jsou shrnuty výsledky znalosti žáků na daných školách.
Klíčová slova:	vzdělávací systém ČR, vzdělávací systém Španělska, kurikulum, region, metody, formy, postupy při výuce o regionu

<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>Diploma thesis is focused on comparison of pupils' knowledge of their region with the aim to find out to what extent pupils know their region at the end of primary education in primary schools in La Coruña (Spain) and Vsetín (Czech Republic). The theoretical part describes the educational system in the Czech Republic and Spain and provides information about regions (Galicia, Wallachia). The empirical part compares the regional knowledge of pupils whose age corresponds to the end of primary education. In the conclusion of the thesis is summarizes the results of the comparison the pupils' knowledge at each school is compared.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>Education system of Czech Republic and Spain, curriculum region, methods, forms, procedures for teaching about the region</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>Příloha č. 1 – Didaktický test v diplomové práci v angličtině</p> <p>Příloha č. 2 – Didaktický test v diplomové práci ve španělštině</p> <p>Příloha č. 3 – Didaktický test v diplomové práci v češtině</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>95 stran</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>český</p>